Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu danom proglašenja na zajedničkoj sjednici oba doma Savezne narodne skupštine.

146.

U K A Z

O PROGLAŠENJU SAVEZNOG DRUŠTVENOG PLANA ZA 1954. GODINU

Na temelju čl. 71. toč. 2. Ustavnog zakona o osnovama društvenog i političkog uređenja Federativne Narodne Republike Jugoslavije i saveznim organima vlasti proglašava se Savezni društveni plan za 1954. godinu, koji je usvojila Savezna narodna skupština na sjednici Saveznog vijeća od 9. ožujka 1954. i na sjednici Vijeća proizvođača od 10. ožujka 1954.

PR br. 13

Beograd, 15. ožujka 1954.

Predsjednik Republike,
Josip Broz-Tito, v. r.

Predsjednik
Savezne narodne skupštine,
Moša Pijade, v. r.

SAVEZNI DRUŠTVENI PLAN ZA 1954. GODINU

PRVI DIO

UVOD

PREGLED RAZVOJA PRIVREDE FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE U 1953. GODINI

GLAVA I.

UKUPNI DRUŠTVENI PROIZVOD*

Ukupni društveni proizvod, izračunat na temelju istih cijena, pokazuje slijedeći porast:**

	Godine		Indeks
	1952.	1953.	1952 = 100
Ukupni društveni proizvod (u milijunima din.)	885.592	972.799	110
Ukupni društveni proizvod po stanovniku (u dinarima)	52.938	57.254	108

GLAVA II.

PROMJENE U RAZVITKU PRIVREDE U 1953. GODINI

Na porast ukupnog društvenog proizvoda bitno su utjecali slijedeći činioci: porast industrijske proizvodnje, poljoprivredne proizvodnje i izvoza industrijskih proizvoda, kao i opseg investicione izgradnje. U vezi s tim nastale su promjene u oblasti raspodjele društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka, cijena i osobne potrošnje, opsega kredita i novčanog opticaja.

1)

PORAST INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE

1. U periodu od 1949—50 do konca 1952. godine nastupio je privremeni zastoj ukupne industrijske proizvodnje. U ovom periodu došlo je do većeg porasta proizvodnje bazične industrije i opadanja proizvodnje prerađivačke industrije. Promjene u odnosu između proizvodnje bazične i prerađivačke industrije vide se iz uspoređenja proizvodnje u 1951. sa 1952. godinom. Dok fizički opseg ukupne proizvodnje u 1952. godini u odnosu na 1951. godinu pokazuje indeks 99, dakle opadanje za 1%, dotle se dobiva sasvim drukčija slika kada se uspoređuju indeksi industrijske proizvodnje po namjeni proizvoda:

Godina	Sredstva	Materijal za reprodukciju	Potrošna roba
1951.	100	100	100
1952.	112	103	86

Privremeni zastoj ukupne industrijske proizvodnje i promjena u strukturi industrijske proizvodnje nastali su kao posljedica dviju sušnih godina, povećanih rashoda za narodnu obranu, povećanog ulaganja u bazičnu industriju i nemogućnosti uvoza potrebnih količina sirovina za prerađivačku industriju.

U 1953. godini nastaje opći porast industrijske proizvodnje, koji iznosi u odnosu na 1952. godinu 12% (bez vojne industrije). Ovaj porast je posljedica snažnog porasta proizvodnje bazične industrije, usprkos zaostajanju dijela prerađivačke industrije (tekstilne industrije, industrije kože i gume) i opadanja proizvodnje ugljena.

U 1953. godini povećao se asortiman i poboljšao kvalitet proizvoda.

2. Razvitak industrijske proizvodnje (bez vojne industrije) po granama je slijedeći:

	1952.	1953.*
Proizvodnja električne energije	100	110,0
Proizvodnja i prerada ugljena	100	97,0
Proizvodnja i prerada nafte	100	130,0
Crna metalurgija	100	117,0
Metalurgija obojenih metala	100	102,0
Proizvodnja nemetala	100	124,0
Metalna industrija	100	122,0
Elektroindustrija	100	140,0
Kemijska industrija	100	113,0
Industrija građevinskog materijala	100	116,0

---

* Svi podaci za protekli period: od strane Saveznog zavoda za statistiku i evidenciju i Narodne banke FNRJ, ukoliko izričito nije drukčije naznačeno.

** Iskazano izvršenje 1952. i 1953. godine na bazi statističkih podataka o ostvarenoj industrijskoj proizvodnji, građevinarstvu i transportu za 1952. i 1953. godinu. Za poljoprivredu unesena je kao baza procjena rezultata žetve za 1953. godinu, a 1952. godina iskazana je kao prosječna godina (a ne prema ostvarenju, s obzirom da je bila izrazito sušna godina, da bi uspoređenje bilo realnije).

* Fizički opseg prema podacima Saveznog zavoda za statistiku i evidenciju za 1952. i 1953. g.

	1952.	1953.
Drvna industrija	100	107,0
Industrija papira	100	113,0
Tekstilna industrija	100	98,0
Industrija kože i obuće	100	90,0
Industrija gume	100	100,0
Prehrambena industrija	100	143,0
Industrija duhana	100	87,0
Ukupna industrija (bez vojne industrije)	100	112,0
Šumarstvo	100	82.0

3. Indeks proizvodnje po namjeni proizvoda pokazuje slijedeće promjene:

	Sredstva za rad	Materijal za reprodukciju	Potrošna roba
siječanj-prosinac 1952 (1951.=100)	112	103	86
siječanj-prosinac 1953 (1952.=100)	127	109	115

4. Porast industrijske proizvodnje praćen je povećanjem produktivnosti rada.

Prema računu Instituta za proučavanje proizvodnosti rada, povećanje proizvodnosti rada u 1953. u odnosu na 1952. godinu iznosi 4%. U pojedinim granama povećanje je vrlo značajno (u elektroindustriji oko 20%, u mašinskoj i metalnoj, crnoj metalurgiji, industriji nemetala oko 10%). Zabilježeno je opadanje proizvodnosti rada u granama u kojima je proizvodnja umanjena i u kojima se ne koriste dovoljno kapaciteti (u tekstilnoj industriji, industriji kože i obuće, brodogradnji i industriji duhana). Pad produktivnosti rada u ovim granama ograničio je opće povećanje produktivnosti rada na svega 4%.*

5. Porast industrijske proizvodnje, naročito industrije građevinskog materijala i industrije za proizvodnju opreme, omogućio je porast broja zaposlenih u privredi, posebno u građevinarstvu. U građevinarstvu zaposleno je u 1953. godini prosječno oko 60.000 radnika i službenika više nego u 1952. godini. Povećani opseg građevinarstva većim dijelom apsorbirao je povećanu rezervnu radnu snagu koja je nastala kao posljedica sušne 1952. god.

6. Povećanje industrijske proizvodnje omogućeno je ne samo boljim korištenjem postojećih kapaciteta, već i puštanjem u pogon novih odnosno proširenjem postojećih kapaciteta.

2)

PORAST POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

1. Na povećanje ukupnog društvenog proizvoda od 10% bitno je utjecao osim porasta industrijske proizvodnje i porast poljoprivredne proizvodnje kao posljedica razmjerno rodne 1953. godine u poljoprivredi.

2. Vrijednost poljoprivredne proizvodnje po granama u 1953. godini iznosi:

	Vrijednost proizvodnje 1938/39=100**		
Grana	1947.—51.	1951.	1953.
Ratarstvo	108	120	116
Voćarstvo	107	169	149
Vinogradarstvo	108	149	113
Stočarstvo	92	91	94
Ribarstvo	184	180	206
Domaća prerada	103	110	99
Ukupno:	100	111	109

3. Kretanje proizvodnje glavnih poljoprivrednih proizvoda vidi se iz slijedećeg pregleda:

	Fizički opseg 1938/39=100		
	1947.—51.	1951.	1953.
Pšenica i raž	92	98	108
Kukuruz	85	95	90
Šećerna repa	214	315	244
Duhan	207	208	215
Krumpir	99	109	135
Meso	88	88	89
Mast	79	74	79

4. Kretanje broja stanovništva i struktura vidi se iz slijedećih pregleda:

Stanovništvo* (u 000)	1931. (popis)	1939. (procjena)	1948. (popis)	1953. (popis)
Ukupno	13.934	15.730	15.722	16.927
Indeks —	100	112	113	121
Struktura	100	100	100	100
Od toga:				
— poljoprivredno	10.643	12.000	11.114	10.444
Indeks	100	113	104	98
Struktura	76,4	76,3	70,5	61,7
— nepoljoprivredno	3.291	3.730	4.658	6.483
Indeks	100	113	142	197
Struktura**	23,6	23,7	29,5	38,3

5. Zbog višegodišnjeg zaostajanja poljoprivredne proizvodnje u odnosu na posljeratni porast industrijske proizvodnje, a uz istovremeni porast ukupnog (a posebno gradskog) stanovništva, ni rodna godina, bez obzira na znatan porast ukupnog društvenog proizvoda, nije mogla riješiti teškoće koje su rezultat relativnog zaostajanja poljoprivredne proizvodnje.

Te teškoće ogledaju se prije svega u nedovoljnoj proizvodnji i niskoj proizvodnosti rada u poljoprivredi, a one su pojačane uslijed:

a) nedostatka tehničkih sredstava da se iskoristi dobar rod i da se utječe na ravnomjerno snabdijevanje tržišta (nedostatak hladnjača, klaonica, mlinova, silosa, prikladnih magazina i dr.), kao i uslijed toga što je proizvodnja ambalaže bila nedovoljna, nesuvremena i skupa,

b) nerazvijenosti transportne mreže, slabih puteva i nedostatka transportnih sredstava za prijevoz lako kvarljive robe na veće daljine (nedostatak vagona i kamiona hladnjača),

c) nedovoljno organizirane i opremljene trgovinske mreže, koja nije osiguravala ravnomjeran dovoz robe, uslijed čega je došlo do velikih razlika u cijenama po pojedinim rajonima i do češćeg kolebanja cijena, a ovo utoliko prije što je poslovanje trgovinske mreže, koje se zasnivalo na razlici cijena, orijentiralo poduzeća na veće zarade uz povećanje cijena, a to je nedovoljno stimuliralo na veći promet,

d) nedostatka građevinskog i ostalog investicionog materijala za potrebe sela (cementa, građe i čavala, uz skok cijena ovih proizvoda),

e) nesređenog sistema razreza i nepravodobne naplate poreza.

Osim toga, zbog žive privredne aktivnosti u ostalim oblastima privrede, jedan dio poljoprivrednih proizvođača (sezonski radnici u građevinarstvu, prevoznici, korisnici socijalnog osiguranja i dr.) ostvarivali su visoke prihode iz djelatnosti izvan poljoprivrede. Procjenjuje se da u 1953. godini oko 20% dohotka sela predstavljaju zarade koje ne potječu iz poljoprivrede.

---

* Primijenjena je slijedeća metoda izračunavanja proizvodnosti rada: indeks efektivno utrošenog radnog vremena u proizvodnji, uporeden je sa indeksom fizičkog opsega proizvodnje pri čemu se kod utvrđivanja učešća pojedinih grana u ukupnom opsegu proizvodnje otstupilo od načina ponderiranja koje primjenjuje Savezni zavod za statistiku.

Po metodi Saveznog zavoda za statistiku i evidenciju indeks fizičkog opsega proizvodnje u poređenju sa indeksom broja zaposlenih u industriji, pokazuje porast proizvodnosti rada u 1953. godini za 5%.

** Vrijednost proizvodnje računata je na bazi podataka o fizičkom opsegu proizvodnje i indeksu cijena 1.300 prema 100 u 1938. godini.

* Podaci za 1953. godinu (struktura) dani su na bazi svrstavanja stanovništva po pretežnom izvoru prihoda, dok su za prijašnje godine davani po mjestu stanovanja (selo—grad).

** Umanjenje broja poljoprivrednog stanovništva u 1953. godini u odnosu na 1948. godinu dolazi i zbog različite metodologije ovih dvaju popisa.

Najzad, i porast fonda plaća radnika i službenika od 10% u poređenju sa 1952. godinom, uzrok je zadržavanja cijena poljoprivrednih proizvoda na nivou postignutom listopada 1952. godine.

6. U toku 1953 godine poduzete su slijedeće značajnije mjere u svrhu podsticanja bržeg razvitka poljoprivrede:

a) povećana su investiciona ulaganja u poljoprivredu, što se vidi iz slijedećeg pregleda:

	U tekućim cijenama (u milijunima)	
	1952.	1953.
Investirano iz bankovnih kredita i budžeta	11.280	13.500

b) dani su regresi za kupnju reprodukcione robe (umjetna gnojiva, gorivo i t. d.), za kupnju strojeva i poljoprivrednih sprava; na ime regresa isplaćeno je do konca 1953. godine 13.800 milijuna u poređenju sa 5.491 milijun u 1952.; poljoprivredni proizvođači potrošili su za kupnju robe koja se regresira za 6.500 milijuna više nego u 1952 godini,

c) snižene su cijene industrijskoj robi, a naročito tekstilu; nivo cijena industrijske robe u prosincu 1953. snižen je za 13,9% u poređenju sa istim mjesecom u 1952.

7. Promjene koje su od ukidanja obaveznog otkupa nastale u poljoprivredi izmijenile su položaj poljoprivrednih proizvođača u razmjeni. Uporedeno sa predratnim stanjem položaj poljoprivrednih proizvođača može se promatrati kroz slijedeće indekse cijena u 1953. godini u odnosu na 1938. godinu:

	1938. = 100
Poljoprivredni proizvodi	1.314
Industrijski proizvodi	1.390
Industrijski proizvodi plus usluge	1.232
Industrijski proizvodi plus usluge plus porez plus anuitet	1.178

Iz ovog pregleda vidi se da je položaj poljoprivrednih proizvođača bio povoljniji u 1953. godini za oko 10%, ne uzimajući u obzir povećane prihode izvan njihove neposredne poljoprivredne djelatnosti.

3)

PORAST IZVOZA INDUSTRIJSKIH PROIZVODA

1. U bilanci plaćanja za 1953. godinu značajnije su slijedeće promjene u odnosu na 1952. godinu:

a) povećani izvoz industrijskih proizvoda na temelju povećane proizvodnje i proširenih trgovinskih veza,

b) umanjeni izvoz poljoprivrednih proizvoda i povećani uvoz hrane uslijed suše,

c) umanjeni ukupni uvoz za potrebe reprodukcije i održavanja i za potrebe široke potrošnje,

d) povećana otplata dugova,

e) povećana pomoć iz inozemstva radi otklanjanja posljedica suše,

f) porast zaduženja naše zemlje u inozemstvu.

2. Ukupni izvoz industrijskih proizvoda u 1953. godini (fizički opseg) pokazuje porast od 21% u poređenju sa 1952. godinom. Obzirom na niži izvoz poljoprivrednih proizvoda uslijed sušne 1952. godine, povećani izvoz industrijskih proizvoda pomogao je lakšem uravnoteženju bilance plaćanja. Značaj izvoza industrijskih proizvoda je, međutim, širi jer otvara mogućnosti za veću razmjenu sa inozemstvom i za konačno otklanjanje deficita bilance plaćanja. Povećanje izvoza naročito je značajno u metalnoj i elektroindustriji, u tekstilnoj industriji i industriji drveta. Ma da je ovaj izvoz omogućio povećanje korištenja kapaciteta u industriji i veću zaposlenost, djelomično je utjecao (kao kod građe i dr.) i na porast cijena u zemlji.

3. Da bi se zbog smanjenja izvoza poljoprivrednih proizvoda u 1953. godini (svega 58% izvoza u odnosu na 1952. godinu), mogla uspostaviti ravnoteža u bilanci plaćanja, umanjen je uvoz za potrebe reprodukcije, održavanja i široke potrošnje, a povećan uvoz hrane. Pri umanjenom uvozu za potrebe reprodukcije očevidan uspjeh predstavlja povećanje proizvodnje prerađivačke industrije i povećanje izvoza njezinih proizvoda (u čemu su pripomogle nešto veće zalihe sirovina na prijelazu iz 1952. u 1953. godinu).

4. Na ukupno stanje bilance plaćanja utjecalo je i kretanje cijena na inozemnom tržištu. Uslijed opadanja privredne konjunkture nastale su bitne promjene u cijenama koje su se nepovoljno odrazile na našu razmjenu sa inozemstvom, tako da su cijene izvoznih proizvoda pale za oko 24%, dok su cijene uvoznih proizvoda pale samo za 14%.

Kako se odrazio pad cijena na inozemnom tržištu na našu vanjskotrgovinsku bilancu za 1953. godinu vidi se iz slijedećeg pregleda:

Kretanje izvoza

(u milijunima dinara)

	Po ostvarenim cijenama	Po fizičkom opsegu (ukupno)	Po fizičkom opsegu (ind. proizvoda)
1952.	78.869	63.700	37.300
1953.	58.795	60.100	44.800

Pad izvoza po vrijednosti iznosi oko 20.000 milijuna dinara, dok pad ukupnog izvoza po količini iznosi oko 3.500 milijuna dinara*. Pri tome je izvoz industrijskih proizvoda (fizički opseg) povećan za 7.500 milijuna dinara.

5. Krajnja posljedica suše na našu bilancu plaćanja vidi se iz činjenice da je stanje duga inozemstvu na koncu 1952. bilo 84.300 milijuna dinara, a koncem 1953. 102.600 milijuna dinara.**

4)

PROMJENE U OBLASTI INVESTICIONE IZGRADNJE

1. U toku 1953. godine karakteristični su slijedeći momenti:

a) isplate za nove investicije veće su za 30.000 milijuna dinara u poređenju sa 1952. godinom (siječanj—studeni 1953. prema istom periodu 1952. godine),

b) na ime investicionog održavanja isplaćeno je do konca 1953. iz amortizacionih fondova poduzeća 23.300 milijuna dinara više u poređenju sa istim periodom 1952.,

c) u financiranju novih investicija znatno je veće učešće sredstava poduzeća i narodnih odbora nego u 1952. godini, tako da ovo povećanje u odnosu na 1952. godinu iznosi 29.000 milijuna dinara,

d) izmijenjena je struktura investicija, što se vidi iz slijedećeg pregleda:

---

* I pored povećanog izvoza industrijskih proizvoda, ukupni izvoz je niži zbog znatnog umanjenja izvoza poljoprivrednih proizvoda (uslijed suše).

** Uzet je iznos ukupnog zaduženja, bez obzira što ukupni iznos zajmova nije dosada iskorišten. Nisu obuhvaćeni kratkoročni krediti koji se namiruju ili obnavljaju u toku godine. U 1953. godini nisu uneseni kompenzacioni krediti za izgradnju rudnika Majdanpek i tvornice celuloze.

		1952.		1953.	
		Ukupne (bruto) investicije	Nove (netto) investicije	Ukupne (bruto) investicije	Nove (netto) investicije
A.	Privreda	94	92,6	89,9	87,2
	1. Industrija i rudarstvo	65,5	71,8	56,9	62,3
	2. Poljoprivreda*	3,5	4,0	4,8	5,2
	3. Šumarstvo	2,0	2,0	0,9	0,7
	4. Građevinarstvo	2,8	2,5	4,2	4,1
	5. Saobraćaj	19,0	11,2	18,6	10,6
	6. Trgovina	1,1	1,0	3,9	3,9
	7. Zanatstvo i domaća radinost	0,1	0,1	0,6	0,4
B.	Društveni standard	6	7,4	10,1	12,8
	8. Stambeno komunalna djelatnost	4,0	4,9	5,6	7,5
	9. Kulturno-socijalna djelatnost	1,4	1,6	1,8	2,1
	10. Investicije društvenih organizacija i državnih organa	0,6	0,9	2,7	3,2
		100,0	100,0	100,0	100,0

Navedeni podaci odnose se na period siječanj—studeni 1952. i na isti period 1953.

2. Povećani opseg investicione djelatnosti praćen je porastom cijena u granama koje proizvode pretežno investicioni materijal. Dok opći indeks cijena na veliko industrijske proizvodnje (uzimajući kao bazu prosjek travanj—prosinac 1952) iznosi u studenom svega 97, slijedeće grane pokazuju u studenom 1953. ovakav porast cijena:

Obojena metalurgija	105,9
Nemetali	113,2
Elektroindustrija	106,9
Industrija građevinskog materijala	104,0
Drvna industrija	129,3
Eksploatacija šuma	109,3

Porast cijena u ovim granama pokazuje da je realni (fizički) opseg iskazanih investicija nešto niži od opsega iskazanog u vrijednosti zbog povećane razlike u cijenama.

5)

PROMJENE U OBLASTI CIJENA I OSOBNE POTROŠNJE

1. Ukupna potrošnja u 1953. godini veća je od ukupne potrošnje u 1952. godini, što se vidi iz slijedećeg pregleda:

	U milijunima dinara U cijenama 1938.	
	1952.	1953.
a) Ukupna potrošnja	39.965	41.716
od toga:		
prehrana	25.692	27.807
industrijska roba	14.273	13.909
b) Prosječna potrošnja (u dinarima)	2.415	2.465
od toga:		
prehrana	1.553	1.643
industrijska roba	862	822

Usprkos posljedica suše, potrošnja stanovništva (ukupna i prosječna) u prvih 6 mjeseci 1953. godine nije umanjena, već je povećana.

Niža potrošnja industrijske robe uglavnom je posljedica niže proizvodnje tekstila, izvjesne preorijentacije u potrošnji nastaloj poslije ukidanja bonova za kupovanje industrijske robe i visokih cijena jednog dijela industrijske robe (tekstila). Sniženjem cijena tekstilu, stvoreni su uvjeti za povećani promet tekstilne robe.

2. Ukupni indeks cijena na malo, i u vezi s tim kretanje kupovnih fondova stanovništva, ukazuje isto tako na porast potrošnje, što se vidi iz slijedećeg pregleda:

Indeks cijena na malo

1938 = 100

	1952.	1953.
siječanj	1.099	1.134
travanj	1.127	1.227
srpanj	1.116	1.173
listopad	1.002	1.093
prosinac	1.116	1.034

Prosječni indeks cijena na malo za period siječanj—studeni 1953. u poređenju sa istim periodom 1952. pokazuje porast od 5%, dok kupovni fondovi stanovništva rastu za 17% (u tome fond plaća raste za 10%).

Povećani opseg potrošnje zasniva se na povećanoj proizvodnji u zemlji, povećanom uvozu hrane i povećanoj pomoći iz inozemstva.

6)

PROMJENE U OBLASTI KREDITA I NOVČANOG OPTICAJA

1. U toku 1953. ukupni opseg kratkoročnih kredita porastao je za 84.000 milijuna dinara.

2. Za isto vrijeme porastao je novčani opticaj za 18.000 milijuna dinara.

Povećana privredna aktivnost u svim oblastima, a posebno povećani promet, zahtijevali su povećanje novčanog opticaja, što predstavlja normalnu pojavu. Međutim, povećani novčani opticaj djelomično je posljedica prije svega povećanog opsega investicione djelatnosti i u vezi s tim porasta cijena investicionog materijala i nivoa cijena poljoprivrednih proizvoda, kao i povećanih prihoda stanovništva.

7)

PROMJENE U OBLASTI UKUPNE RASPODJELE DRUŠTVENOG PROIZVODA I NACIONALNOG DOHOTKA

1. U raspodjeli društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka karakteristične su slijedeće promjene u odnosu na 1952. godinu:

a) amortizacija je povećana za 20.000 milijuna dinara;

b) fond potrošnje u privredi porastao je za 4%, pri čemu je fond plaća povećan za 10%. Povećanje fonda potrošnje rezultat je rodne godine u poljoprivredi, povećane industrijske proizvodnje, povećane zaposlenosti, kao i u izvjesnoj mjeri normalnog povećanja fonda plaća.

Opći porast proizvodnosti rada u industriji u 1953. godini prema 1952. godini iznosi 4%. Prema tome porast fonda plaća od 10% nije u razmjeru sa porastom proizvodnosti rada i pored porasta zaposlenosti od 7%;

c) povećana su investiciona ulaganja za 53.300 milijuna dinara (brutto investicije);

d) kod društvenih fondova izdaci za socijalno osiguranje veći su za 8.500 milijuna dinara, a budžetski izdaci za oko 5.000 milijuna, dok rashodi za narodnu obranu nisu izvršeni za oko 15.000 milijuna dinara.

2. Povećanje ukupne potrošnje (osobne potrošnje, za društvene fondove i investicione potrošnje) omo-

* Bez privatnih investicija i vlastitih sredstava zadruga.

tona keramičkih proizvoda (sanitarna i keramika za kućanstvo); proširenje kapaciteta u tvornici keramike u Mladenovcu za 20.000 tona keramičkih proizvoda (cijevi i pločica); tvornica elektroporculana u Arandelovcu za 4.500 tona nisko-visoko naponskog i prešanog elektroporculana; tvornica cementa u Novom Popovcu sa kapacitetom od 180.000 tona godišnje. Također se proširuju kapaciteti ostale cementne industrije za 300.000 tona godišnje, kao što se proširuje i kapacitet tvornice stakla u Paraćinu za 8.000 tona šupljeg stakla godišnje. Stupa u pogon nova separacija azbesta Stragari sa 9.000 tona i tvornica stakla u Skoplju sa kapacitetom od 4.000 tona šupljeg i tehničkog stakla i 500 tona staklene vune godišnje;

u metaloprerađivačkoj i mašinskoj industriji počinju sa proizvodnjom tvornica alata u Trebinju sa 250 tona godišnje, tvornica vijaka u Kninu sa 1.600 tona godišnje i tvornica automobila u Priboju sa odjeljenjima za montažu sa 1.000—2.000 kamiona godišnje;

u elektroindustriji stupa u pogon tvornica kablova u Svetozarevu koja će postepeno postići proizvodnju od 25.427 tona olovom obavijenih kablova, 9.115 tona golih i izoliranih sprovodnika i 30.000 tona betonskog željeza godišnje;

u kemijskoj industriji stupaju u pogon: tvornica dušičnih spojeva u Goraždu sa 27.000 tona dušične kiseline i amonitrata godišnje i novo povećanje postrojenja za superfosfat u tvornici »Zorka«, Šabac od 60.000 tona godišnje;

u drvnoj industriji povećat će se proizvodnja tvornice »Bosanka«, Blažuj, na bazi proširenja od 7.000 tona lesonit ploča godišnje;

u industriji papira, u tvornici celuloze, Prijedor proširenjem će se povećati proizvodnja za 13.000 tona sulfatne celuloze godišnje;

u prehrambenoj industriji stupa u pogon tvornica škroba u Zrenjaninu sa 30.000 tona godišnje proizvodnje škroba.

GLAVA V.

POLJOPRIVREDA

1)

Razvitak poljoprivrede u 1954. godini osigurat će se:

odvajanjem većih sredstava za unapređenje poljoprivredne proizvodnje u odnosu na 1953. godinu, tako da se u 1954. godini predviđaju investicije putem kredita u iznosu od 14.450 milijuna prema 6.400 milijuna dinara u 1953. godini uz uvjete povoljnije nego za druge privredne oblasti,

davanjem kratkoročnih kredita poljoprivredi za svrhe nabave reprodukcionog materijala: gnojiva, sjemena, goriva, sredstava za zaštitu bilja i pojedine potrošne robe,

davanjem posebnih olakšica za osnivanje i razvoj novih poljoprivrednih gospodarstava po Zakonu o zemljišnom fondu i Uredbi o zemljoradničkim zadrugama,

davanjem, pored općih, i posebnih povlastica (krediti, regresi, niži kamati i dr.) za razvoj krupne poljoprivredne proizvodnje na poljoprivrednim dobrima i zadrugama,

osiguranjem slobodnog prometa cementom i drugim građevinskim materijalom,

povećanjem proizvodnje reprodukcionih materijala (gnojiva, sredstava za zaštitu bilja, građevinskog materijala) za poljoprivrednu proizvodnju i proširenjem industrije koja proizvodi opremu (poljoprivredni strojevi, sprave) za poljoprivredu, kao i općim povećanjem industrijske robe za potrebe sela,

davanjem olakšice za nabavu poljoprivrednih strojeva, sprava i reprodukcionog materijala uz davanje regresa u iznosu od 6.000 milijuna dinara,

izdvajanjem sredstava u iznosu od 6.800 milijuna dinara i potrebnih deviza za podizanje suvremene prehrambene industrije,

oporezivanjem dohotka od poljoprivrede na temelju katastarskog prihoda,

povećanjem uvoza umjetnog gnojiva u 1954. godini na 1.000 milijuna dinara prema 750 milijuna dinara u 1953. godini.

2)

Predviđa se veća zainteresiranost proizvođača poljoprivrednih proizvoda a na toj osnovi i proširenje proizvodnje i tržišta u idućim godinama, kao i povećani prinos po jedinici površine.

Predviđa se veće učešće poljoprivrednih dobara i zemljoradničkih zadruga na tržištu poljoprivrednih proizvoda.

Predviđa se da se u 1954. godini ostvari u obliku poreza od individualnih proizvođača i zadruga iznos od 31.500 milijuna dinara kao i 500 milijuna dinara osnovnog poreza na dohodak, odnosno zemljarine koju plaćaju poljoprivredna dobra i druge privredne organizacije prema 26.400 milijuna dinara ostvarenih u 1953. godini.

Polazeći od rezultata jesenje sjetve i imajući u vidu stanje ozimih usjeva, predviđa se za 1954. godinu prosječni rod u poljoprivredi.

Prosječna proizvodnja žitarica u FNRJ

	u 000 tona Prosjek 1947/51.
Pšenica	2.160
Raž	239
Ječam	322
Zob	290
Kukuruz	3.618

GLAVA VI.

ŠUMARSTVO

1)

Razvitak šumarstva u 1954. godini osigurat će se:

kontingentiranjem izvoza drveta radi osiguranja potreba domaćeg tržišta s obzirom na umanjeni opseg sječe,

znatnim povećanjem amortizacije da bi se stvorila osnova za razvoj ove grane na bazi vlastitih sredstava i za otvaranje novih rajona za eksploataciju,

povećanjem cijene drveta na panju u svrhu umanjenja sječe i boljeg korištenja drvne mase,

utvrđivanjem drvne mase koja se može sjeći,

proširenjem i povećanjem uzgoja šuma, kao i osiguranjem dotacija pojedinim šumskim gospodarstvima za uzgoj šuma.

2)

S obzirom na potrebu održavanja i unapređivanja šuma predviđa se umanjenje sječe, i to prema slijedećem indeksu:

1952.	1953.	1954.
100	82	82

GLAVA VII.

GRAĐEVINARSTVO

1)

Razvitak građevinarstva u 1954. godini osigurat će se:

izmjenom sistema kreditiranja i uspostavljanjem ekonomskog odnosa između investitora i izvođača radova,

stvaranjem uvjeta za pojačanu utakmicu među građevinskim poduzećima putem javnog nadmetanja za preuzimanje izvođenja građevinskih radova,

umanjenjem troškova proizvodnje i cijena uslijed dovršavanja krupnih objekata, umanjenjem netto investicija, znatnim povećanjem radova na održavanju objekata, kao i povećanom utakmicom između građevinskih poduzeća.

2)

Predviđa se opseg građevinskih radova u 1954. godini na nivou 1953. godine:

1952. = 100		1953. = 100
1953.	1954.	1954
112	113	101

3)

Predviđa se izmjena strukture građevinskih radova proširenjem građevinskih radova izvan industrije.

4)

S obzirom na znatno povećanje radova na održavanju objekata predviđa se povećanje broja zaposlenih u građevinarstvu za novih 5.000 radnika.

GLAVA VIII.

TRANSPORT I VEZE

1)

Razvitak transporta i veza u 1954. godini osigurat će se:

povećanjem investicija od 24.500 milijuna dinara u 1953. g. na 29.600 milijuna dinara u 1954. godini. U tom iznosu Jugoslavenska narodna armija učestvovat će u izgradnji puteva sa oko 6.000 milijuna dinara iz budžetskih sredstava za narodnu obranu. Krediti za investicije za određene grane transporta i veza odobravat će se pod posebnim uvjetima, povoljnijim od kredita za industriju.

povećanjem amortizacije u transportu i vezama koje će omogućiti znatno bolje održavanje transportnih sredstava i sredstava veza, kao i modernizaciju transporta i zamjenu dotrajalih objekata,

osiguranjem posebnog kreditnog fonda kod Narodne banke u iznosu od 9.300 milijuna dinara za financiranje minimalnog programa izgradnje brodova, uz povoljnije uvjete kreditiranja,

razvijanjem domaće proizvodnje kamiona i montiranja uvoznih kamionskih dijelova,

modernizacijom poštanskih veza u zemlji i uvođenjem suvremenih veza sa inozemstvom (ultrakratke veze),

pokrićem gubitaka u JŽ i PTT preko posebnih fondova generalnih direkcija i financiranjem jednog dijela investicija u željezničkom saobraćaju iz zajedničkog fonda Generalne direkcije JŽ,

naknađivanjem gubitaka Jadranskoj linijskoj plovidbi, riječnom brodarstvu i JAT-u, koji proizlaze od povlastica u prijevozu, radi održavanja brzih direktnih linija obalne plovidbe i pokrivanja gubitaka u aerotransportu.

2)

Na temelju predviđenog porasta industrijske proizvodnje u 1954. godini i povećanja investicija u sredstva transporta i veza, predviđa se porast opsega transporta za 11% u odnosu na 1953. godinu, a za 12% u odnosu na 1952. godinu.

GLAVA IX.

TRGOVINA I UGOSTITELJSTVO

1)

Razvitak trgovine i ugostiteljstva u 1954. godini osigurat će se:

učešćem radnih kolektiva u dohotku na bazi obavljenog prometa, a ne samo na temelju zarađenih razlika u cijenama.

stvaranjem uvjeta za međusobnu utakmicu reorganiziranjem velikih monopolističkih poduzeća i osnivanjem većeg broja poduzeća i radnja,

ubrzanjem prometa robe putem umanjenja opsega kredita trgovini.

2)

U sklopu općeg povećanja privredne aktivnosti predviđa se u godini 1954. slijedeće povećanje opsega prometa trgovine i ugostiteljstva:

	1952. = 100		1953. = 100
	1953.	1954.	1954.
Trgovina	107	111	103
Ugostiteljstvo	109	118	108

GLAVA X.

ZANATSTVO

1)

Razvitak zanatstva u 1954 godini osigurat će se:

usklađivanjem poreza na promet proizvoda i usluga, kao i raspodjele dobiti zanatskih poduzeća i radnja i oporezivanja dohotka privatnih zanatskih radnja, sa njihovim mogućnostima ostvarenja prihoda, čime će im se omogućiti da na tržištu budu u jednakom položaju sa industrijskim poduzećima,

omogućavanjem zanatskim poduzećima i radnjama da mogu pod općim uvjetima učestvovati u dobivanju dugoročnih kredita kod Narodne banke.

2)

Predviđa se porast opsega zanatske proizvodnje i zanatskih usluga s obzirom na povećanu industrijsku proizvodnju i slobodan promet reprodukcionih i investicionih materijala.

GLAVA XI.

RAZMJENA SA INOZEMSTVOM I BILANCA PLAĆANJA

1)

Poboljšanje vanjskotrgovinske bilance u 1954. godini osigurat će se:

značajnim povećanjem proizvodnje za izvoz i stimuliranjem izvoza,

održavanjem već stvorenih trgovinskih veza sa stranim zemljama i povećanjem izvoza u te zemlje,

proširenjem trgovinskih veza i razmjene naročito sa Turskom, Grčkom, zemljama Bliskog Istoka i zemljama Srednjeg i Dalekog Istoka,

podizanjem konkurentske sposobnosti izvoznika s obzirom na pad cijena na inozemnom tržištu putem snižavanja troškova proizvodnje,

umanjenjem uvoza opreme,

povećanjem uvoza reproduktivnog materijala za potrebe daljnjeg porasta industrijske proizvodnje,

umanjenjem Centralnog deviznog fonda i povećanjem slobodnih deviznih sredstava u privredi,

ograničavanjem upotrebe amortizacionih i investicionih sredstava na obračunskom mjestu, u svrhu stabilizacije deviznih tečajeva i time sprečavanja poremećaja cijena a naročito cijena sirovina kao i oporezivanjem zarada od prodaje deviza,

umanjenjem zaduženja u inozemstvu,

poduzimanjem mjera za odgodu naših određenih obaveza u inozemstvu koje su dospjele u godini 1954. u iznosu od 32.100 milijuna dinara u svrhu ravnomjernog rasporeda za iduće godine.

Predviđenim mjerama ekonomske politike težiti ka postepenoj emancipaciji od inozemne pomoći u uravnoteženju bilance plaćanja.

gućeno je povećanim ukupnim društvenim proizvodom u odnosu na 1952. godinu, povećanim zaduženjem u inozemstvu za 10.000 milijuna, kao i povećanom pomoći iz inozemstva za 9.500 milijuna dinara.

3. Za raspodjelu nacionalnog dohotka u 1953. godini karakteristična je i struktura te raspodjele. Struktura te raspodjele ukupne potrošnje u odnosu na nacionalni dohodak (u tekućim cijenama*) je slijedeća:

a) osobna potrošnja osoba zaposlenih u privredi				
— ukupno	427.000	46,9		
u tome:				
odvajanje za investicije radnika i službenika	2.200		424.800	46,7
b) budžetski rashodi			113.500	12,5
c) rashodi za narodnu obranu			167.000	18,3
d) rashodi socijalnog osiguranja			93.000	10,2
e) netto investicije			204.398	22,4
opće društvene	183.198	20,1		
zadružne i privatne	21.200	2,3		
ukupno (netto potrošnja)			1,002.698	110,1

Prema tome, potrošnja je veća za 10% od ostvarenog nacionalnog dohotka. Ukupna potrošnja pokriva se sredstvima nacionalnog dohotka i prihodima iz inozemstva i unutrašnjih rezervi.

4. Struktura ukupne potrošnje iz prethodne točke nosi u sebi, i pored promjena nastalih u 1953. godini, sve karakteristike dosadašnje raspodjele od kojih kao značajnije treba istaći:

a) visoko opterećenje nacionalnog dohotka saveznim izdacima (savezni budžet i rashodi na Jugoslavensku narodnu armiju) što iznosi 22% nacionalnog dohotka,

b) visoki izdaci na socijalno osiguranje koji iznose 10,2% nacionalnog dohotka i skoro polovicu fonda potrošnje zaposlenih u privredi općedruštvenog sektora.

5. Ukupni neprivredni izdaci zajedno sa socijalnim osiguranjem u strukturi nacionalnog dohotka iznosili su 41,0%**. To jasno ukazuje na opterećenost privrede koja je i u 1953. godini izazvala različite intervencije od strane države i pritisak na tržište.

6. Ulaganja u netto investicije iznosila su 22,4% nacionalnog dohotka i po svom opsegu ne bi predstavljala naročito teško opterećenje privrede. Međutim, njihova struktura zahtijevala je višegodišnja ulaganja, uvoz opreme i mehanizaciju građenja. Pretežno učešće industrijskih objekata i to krupnih objekata bazične industrije, kao i visoki neprivredni izdaci uzeti zajedno, učinili su osnovne proporcije u raspodjeli neelastičnim i ograničili slobodnije funkcioniranje privrede u 1953. godini.

8)

PROMJENE NA SVJETSKOM TRŽIŠTU

1. Produženje velikih vojnih rashoda u 1953. godini bitno je utjecalo na održanje visokog nivoa proizvodnje uslijed čega nije došlo do očekivanog preokreta u svjetskoj konjunkturi.

Kako se očekuje u 1954. godini, program naoružanja smanjit će se; u međuvremenu su zalihe nekih najvažnijih sirovina znatno porasle (pšenica, kukuruz, pamuk, ugljen), dok zalihe gotove industrijske robe nisu naročito visoke, a industrijska proizvodnja je u drugom polugodištu prošle godine počela postepeno opadati.

Poduzete su, međutim, putem državne intervencije, kreditne mjere čiji efekat treba biti održavanje nivoa proizvodnje. U nekim od tih zemalja postoje i znatne devizne i druge rezerve koje se mogu mobilizirati za sprečavanje jačih poremećaja. Još uvijek visok nivo vojnih izdataka vjerojatno će također utjecati na sprečavanje ili ublažavanje eventualnih kriznih pojava. Najvjerojatnije izgleda da će se sadašnja situacija na svjetskim tržištima, obilježena popuštanjem cijena i izvjesnim umanjenjem industrijske proizvodnje, nastaviti, uz postepeno daljnje opadanje cijena, u znaku prilagođavanja novoj situaciji.

2. Što se tiče utjecaja ovakvog kretanja na našu razmjenu sa inozemstvom, može se očekivati pojačana konkurencija i nešto teži uvjeti plasmana robe, uz daljnji pad cijena proizvoda koje mi izvozimo. Uslijed toga će se postaviti u odlučnoj formi pitanje proizvodnih troškova izvoznika. Predviđa se da će kod daljnjeg pada cijena na svjetskom tržištu nastati izvjesni gubici na razlikama cijena uvoznih i izvoznih proizvoda, jer cijene uvoznih artikala, naročito osnovnih sirovina, nešto sporije padaju.

GLAVA III.

PREGLED KAPACITETA KOJI SU PUŠTENI U POGON U 1953. GODINI

a) U elektroprivredi puštene su u pogon HE Zavrelje sa 3,2 MW, He Vinodol (dva agregata) sa ukupno 56 MW, HE Medvode sa 8 MW, TE Jugovinil sa jednim agregatom od 10 MW, TE Banovići sa jednim agregatom od 5 MW, HE Mariborski Otok sa jednim agregatom od 16 MW, HE Vuzenice sa jednim agregatom od 16 MW, HE Došnica sa 4 MW, TE Kosovo sa 2,5 MW, TE Željezara Sisak sa 3,5 MW, TE Škrobara u Zrenjaninu sa 5 MW, električni agregat u Trepči i TE Lukavac sa 3 MW.

b) U industriji ugljena puštena je u pogon II. baterija koksare Lukavac, kapaciteta 112.000 tona koksa godišnje, pa je ukupni sadašnji kapacitet 225.000 tona koksa godišnje.

c) U industriji nafte, povećano je »Pipe still« postrojenje na Rijeci za preradu 300 tona sirove nafte dnevno; u Bosanskom Brodu postrojenje kreking, kapaciteta 400 tona ostataka sirove nafte dnevno, odnosno 40.000 tona motornog benzina godišnje.

d) U crnoj metalurgiji pušteno je u pogon, i to: u Zenici SM peć kapaciteta 45.000 tona godišnje proizvodnje čelika; elektro-peć sa proizvodnjom od 10.000 tona godišnje elektročelika i postrojenje bluming sa kapacitetom od 350.000—450.000 tona godišnje proizvodnje polufabrikata; u Sisku je puštena u pogon srednja valjaonička pruga za bešavne cijevi, sa kapacitetom od 17.000 tona godišnje i teška valjaonička pruga za bešavne cijevi sa kapacitetom od 23.000 tona godišnje. U Smederevu je pušteno u pogon postrojenje za proizvodnju tankog lima sa kapacitetom od 4.000 tona godišnje; u Ravnama puštene su u pogon elektropeći kapaciteta 4.500 tona legiranog čelika.

e) U obojenoj metalurgiji pušteni su u pogon slijedeći kapaciteti: cijanizacija zlata u Boru za preradu 1000 tona rude dnevno; rudnik volframa i zlata »Blagojev Kamen« kod Kučeva sa separacijom za preradu 100 tona rude dnevno; rudnik zlata, olova i cinka Lece kod Lebana sa flotacijom i cijanizacijom za preradu 200 tona rude dnevno; flotacija antimonove rude u Brasini kod Zaječe za preradu 200 tona rude dnevno; separacija kromne rude u Devi kod Đakovice sa kapacitetom od 12.000 tona koncentrata godišnje; rudnik olova i cinka »Šuplja Ste-

* Na bazi podataka Narodne banke FNRJ i procjene Saveznog zavoda za privredno planiranje.

** Bez socijalnog osiguranja samo neprivredni izdaci iznose 30,8%.

na« kod Plevalja sa flotacijom kapaciteta prerade 250 tona rude dnevno.

f) U kemijskoj industriji proširena je tvornica »Zorka« u Šapcu sa postrojenjem čiji kapacitet iznosi 23.000 tona sumporne kiseline godišnje i postrojenjem za proizvodnju superfosfata u količini od 60.000 tona godišnje.

g) U drvnoj industriji puštene su u pogon: tvornica lesonit ploča u Foči sa kapacitetom od 12.000 tona godišnje i tvornica šper-ploča »Bosanka« u Blažuju sa kapacitetom od 10.000 tona godišnje.

h) U tekstilnoj industriji puštene su u pogon 4 predionice pamuka: u Prištini sa kapacitetom od 2.704 tone godišnje pamučnog kardiranog prediva; u Sinju sa kapacitetom od 1.025 tona pamučnog češljanog prediva; u Mostaru sa kapacitetom od 1.769 tona pamučnog češljanog prediva; u Štipu sa kapacitetom od 5.109 tona kardiranog prediva.

i) U industriji kože puštena je u pogon tvornica sitne kože u Bitolju, sa kapacitetom od 300.000 kvadratnih metara prerađene kože.

DRUGI DIO

SMJERNICE ZA RAZVITAK PRIVREDE U 1954. GODINI

GLAVA IV.

INDUSTRIJA

1)

Razvitak industrije u 1954. godini osigurat će se:

stavljanjem u pogon novih kapaciteta i boljim korištenjem postojećih,

povećanjem izvoza industrijskih proizvoda,

podsticanjem razvoja prerađivačke industrije, a naročito prehrambene,

odvajanjem više sredstava za bolje održavanje i zamjenu postojećih postrojenja,

slobodnim prometom sirovina, kako domaćih tako i uvoznih,

boljim snabdijevanjem industrije uvoznim sirovinama na temelju izvoza proizvoda domaće industrije,

osposobljavanjem domaće industrije za povećanu proizvodnju opreme industrijskih uređaja,

kreditiranjem za investicije na temelju ekonomske snage poduzeća i plasmana sredstava u one grane koje mogu ponuditi najpovoljnije uvjete,

namjenskim kreditiranjem industrijske izgradnje,

zaštitom određene grane i poduzeća domaće industrije.

2)

Polazeći od postignutih rezultata u 1953. godini i analize mogućnosti proizvodnje, potrošnje i izvoza, predviđa se opći porast industrijske proizvodnje u 1954. godini za 17% u odnosu na 1953. godinu.

Predviđa se slijedeći porast industrijske proizvodnje (bez vojne industrije) po pojedinim granama:

	Fizički opseg 1953. = 100
Proizvodnja električne energije	114
Proizvodnja i prerada ugljena	113
Proizvodnja nafte	130
Crna metalurgija	151
Metalurgija obojenih metala	111
Proizvodnja nemetala	126
Metalna industrija	120
Brodogradnja	105
Elektroindustrija	133
Kemijska industrija	120
Industrija građevinskog materijala	114
Drvna industrija	96
Industrija papira	100
Tekstilna industrija	113
Industrija kože i obuće	115
Industrija gume	102
Prehrambena industrija	107
Grafička industrija	100
Duhanska industrija	123
Ukupno	117

3)

S obzirom na opći porast industrijske proizvodnje predviđa se povećanje broja zaposlenih u industriji za 42.000 novih radnika i službenika prema broju zaposlenih u 1953. godini.

4)

Predviđa se porast proizvodnosti rada za 10%.

5)

Predviđeni porast proizvodnje i zaposlenosti u industriji zasniva se na puštanju u pogon u 1954. godini slijedećih novih kapaciteta:

u elektroprivredi bit će puštene u pogon TE Konjščina sa kapacitetom od 14 MW, HE Vlasina sa kapacitetom od 21,5 MW, HE Ovčar Banja sa 2,3 MW, HE Međuvršje sa 2,3 MW, drugi agregat u HE Vuzenici sa 16 MW, dva agregata HE Jablanica sa 56 MW, HE Jajce II sa 20 MW, HE Una sa 6 MW, HE Glava Zete sa 5 MW i HE Raška sa 6 MW;

u industriji ugljena računa se sa puštanjem u pogon separacija u Kaknju kapaciteta 2000 t/16 sati pranog mrkog ugljena tokom godine;

u preradi nafte proradit će novi »Vacuum pipe still«, u Bosanskom Brodu, kapaciteta prerade 60.000 tona teške nafte godišnje i tvornica parafina, kapaciteta 960 tona parafina godišnje;

u crnoj metalurgiji stupit će u pogon u Zenici: a) koksara kapaciteta 450.000 tona godišnje; b) dvije visoke peći sa kapacitetom od ukupno 400.000 tona sirovog željeza godišnje; c) dvije SM peći sa kapacitetom od ukupno 200.000 tona godišnje; d) valjaonica sa kapacitetom od 70.000 tona godišnje i valjaonica bandaža i kolskih slogova kapaciteta 15.000 tona godišnje; u Sisku: dvije SM peći sa kapacitetom 90.900 tona sirovog čelika godišnje, dovršenje valjaonice bešavnih cijevi sa ukupnim kapacitetom od 60.000 tona godišnje, elektroagregat sa 3,5 MW i postrojenje za izradu API-cevi; u Smederevu: valjaonica tankog lima sa novim kapacitetom od 16.000 tona godišnje; u Ravnama: jedna elektropeć sa proizvodnjom od 10.000 tona elektročelika godišnje; u Štorama: nova elektropeć za proizvodnju 20.000 tona sirovog željeza godišnje i u Ilijašu: nova tvornica lijevanih cijevi sa kapacitetom 18.000 tona cijevi godišnje;

u obojenoj metalurgiji stupa u pogon valjaonica bakra Sevojno, kapaciteta 24.000 tona valjaoničkih proizvoda bakra i bakarnih legura; elektroliza i valjaonica aluminija Ražine, kapaciteta 4.500 tona aluminija i 15.000 tona valjaoničkih proizvoda aluminija godišnje; tvornica glinice i aluminija u Kidričevu, kapaciteta 50.000 tona glinice i 15.000 tona aluminija godišnje.

U grani nemetala stupaju u pogon slijedeće tvornice: tvornica keramike u Pojatnu sa 5.500 tona keramičkih proizvoda (pločica sanitarne i keramike za kućanstvo); tvornica keramike u Titovom Velesu sa 6.250

2)

U 1954. godini predviđa se porast izvoza:

				1952. = 100	
	1952.	1953.	1954.	1953.	1954.
Industrija	37,3	44,8	49,2	120,1	131,9
Poljoprivreda*	26,4	15,3	32,8	57,9	124,1

Predviđen deficit u bilanci plaćanja za 1954. godinu u iznosu od 36.000 milijuna dinara, koji je manji od prosječnog godišnjeg deficita za posljednje tri godine, pokrit će se kreditima iz inozemstva i ekonomskom pomoći.

GLAVA XII.

INVESTICIJE

1)

Razvitak investicija u 1954. godini osigurat će se:

financiranjem investicija iz kreditnih fondova, i to na temelju slobodne utakmice zainteresiranih investitora, rentabilnosti objekata i mogućnosti plaćanja anuiteta, čime će se ukinuti administrativni sistem financiranja investicija,

izmjenom strukture investicija u smislu povećanja investicija u poljoprivredi i transportu prema slijedećem pregledu:

U milijunima dinara (računato po istim cijenama)

	1953.	1954.
Poljoprivreda	6.400	15.300**
Saobraćaj	24.500	29.600***

povećanjem amortizacionog iznosa za zamjenu i održavanje osnovnih sredstava,

intervencijom federacije:

a) u financiranju putem kredita iz saveznog budžeta istražnih radova i izgradnje velikih objekata općeg značaja u nerazvijenim područjima, s tim da će privredne organizacije anuitete za ove kredite uplaćivati u republički investicioni fond bez obaveze vraćanja tih kredita federaciji,

b) u investiranju u prerađivačkoj industriji, poljoprivredi i gradnji brodova, pri čemu se sredstva za ove svrhe izdvajaju iz općeg investicionog fonda,

c) u propisivanju općih kreditnih uvjeta za preostala sredstva za investicije (bez privatnih i zadružnih) koja stoje na raspolaganju privredi kao slobodna kreditna sredstva kod banke,

d) u usmjeravanju slobodnih kreditnih sredstava kod banke prije svega na dovršavanje započetih objekata i zabranom izgradnje novih industrijskih objekata (izuzev u prehrambenoj industriji), kao i u određivanju težih uvjeta za učešće u natječaju za dobivanje investicionog zajma (najkraći rokovi otplate),

e) u povećanju proizvodnje i slobodnog prometa građevinskog materijala,

omogućavanjem poljoprivrednim proizvođačima da povećaju investicije.

2)

Predviđa se da ukupni opseg sredstava za investicije iznose u 1954. godini 298.000 milijuna, sa mogućnošću da se ova svota poveća za oko 20.000 milijuna dinara na osnovi viškova prihoda narodnih odbora i poduzeća iz 1953. godine.

Od ukupnih sredstava za investicije predviđa se da će se na nove investicije utrošiti oko 198.000 milijuna dinara (netto investicija).

Predviđa se da će sredstva za održavanje i zamjenu iznositi 133.658 milijuna, odnosno po odbitku amortizacije privatnih proizvođača i zadružnih organizacija iznosit će 122.013 milijuna dinara prema 100.612 milijuna dinara u 1953. godini. Jedan dio povećanja amortizacije otpada na nove objekte koji stupaju u pogon u 1954. godini, tako da faktično povećanje amortizacije na bazi popisa i procjene osnovnih sredstava iznosi 15.000 milijuna dinara.

Predviđa se da se cjelokupna sredstva amortizacionih fondova ne će utrošiti u toku ove godine i da će se moći oko 38.000 milijuna dinara utrošiti na nove investicije posredstvom bankovnih kredita.

GLAVA XIII.

CIJENE

A. Cijene u industriji

1)

Voditi kurs na sniženje općeg nivoa cijena.

Sniženje općeg nivoa cijena postići:

povećanjem opsega proizvodnje i povećanjem razmjene sa inozemstvom,

zavođenjem slobodnog tržišta za cjelokupan reprodukcioni materijal, opremu i materijal za održavanje iz izvoza i to pretežno nabavom deviza na obračunskom mjestu,

poduzimanjem mjera za stabilniji nivo deviznih tečajeva,

intervencijom federacije u formiranju cijena u industriji, i to:

a) kontingentiranjem određenih proizvoda za potrebe domaćeg tržišta i izvoza, zabranom izvoza nekih proizvoda neophodno potrebnih za domaće tržište i određivanjem cijena određenim proizvodima,

b) poduzimanjem mjera radi sprečavanja korištenja monopolističkog položaja poduzeća,

c) opsegom kredita.

2)

Predviđa se ukupno sniženje cijena industrijskoj robi u iznosu do 10%.

U okviru takvog nivoa cijena predviđa se da će biti niže prosječne godišnje cijene:

reprodukcionom materijalu za oko 12%,

investicionom materijalu za oko 7%,

industrijskim potrošnim proizvodima za oko 11%, dok u šumarstvu i drvnoj industriji, zbog visoke potražnje u tim proizvodima u zemlji i povoljnijih mogućnosti plasmana u inozemstvu, predviđa se nivo cijena iz 1953. godine.

Predviđa se da sniženje cijena nastupi postepeno, naročito u oblasti prometa investicionog materijala, i to na temelju povećanja proizvodnje i formiranja novih odnosa ponude i tražnje na tržištu.

B. Cijene u poljoprivredi

1)

Na tržištu poljoprivrednih proizvoda zbog predviđanja prosječne rodne godine ne očekuju se bitne promjene u nivou cijena u odnosu na 1953. godinu.

U svrhu osiguranja predviđenog nivoa cijena potrebna je intervencija države na tržištu poljoprivrednih proizvoda, i to:

kupnjom žitarica preko ovlaštenih poduzeća po određenoj cijeni,

određivanjem prodajnih cijena od strane države za druge osnovne artikle prehrane (šećer, ulje, mast),

utjecajem na cijene ostalih proizvoda putem provođenja određene kreditne politike u odnosu na otkupna poduzeća,

uvozom pšenice i masti u svrhu stvaranja višemjesečnih zaliha ovih artikala radi osiguranja od eventualne suše, kao i od kolebanja cijena na tržištu,

kontrahiranjem najvažnijih poljoprivrednih proizvoda.

---

* U poljoprivredi sadržan je izvoz prehrambene industrije i duhana.

** Dane su brojke investicija samo iz kreditnih sredstava kod Narodne banke i saveznog budžeta. Nisu uključene investicije na selu iz sredstava privatnih proizvođača i zadruga koje se cijene na oko 18.000 milijuna dinara.

*** Uračunata izgradnja puteva iz budžeta narodne obrane u iznosu od 6.000 milijuna dinara.

2)

Pri predviđenoj proizvodnji u industriji i ostalim oblastima privrede predviđa se u 1953/54 godini i 1954/55 u razmjeni sa selom u poređenju sa 1938. godinom uspostavljanje slijedećeg odnosa cijena:

	Indeks 1938. = 100	
	1953/54.	1954/55.
Indeks cijena poljoprivrednih proizvoda	1.314	1.319
Indeks cijena industrijskih proizvoda	1.390	1.272
Indeks cijena industrijskih proizvoda — indeks cijena usluga	1.232	1.157

Predviđa se mogućnost otkupa na domaćem tržištu 85 hiljada vagona pšenice.

Predviđa se uvoz 740.000 tona pšenice i 3.100 vagona masti.

GLAVA XIV.

PRIHODI STANOVNIŠTVA, CIJENE NA MALO I OSOBNA POTROŠNJA

S obzirom na predviđeni nivo cijena industrijskih i poljoprivrednih proizvoda i na mjere koje se poduzimaju u svrhu daljnjeg sređivanja tržišta, predviđa se porast životnog standarda radnika i službenika, kao i daljnje poboljšanje položaja poljoprivrednih proizvođača.

Predviđa se porast potrošnje po glavi stanovnika u artiklima prehrane za 5%, u industrijskoj robi za 18% odnosno ukupno za oko 9%.

Na temelju robnonovčane bilance, i to robnih fondova za široku potrošnju (sa ugostiteljskim uslugama) u iznosu od 499.700 milijuna dinara i kupovnih fondova u visini 491.800 milijuna dinara, predviđaju se slijedeće promjene:

povećanje ukupnog fonda plaća za 6% u poređenju sa 1953. godinom, a u tome prosječnih plaća za 2%; ukupno povećanje platnog fonda zasniva se uglavnom na povećanom zaposlenju radne snage,

sniženje socijalnih davanja na 92.000 milijuna prema 93.000 milijuna dinara u 1953. godini,

sniženje prihoda individualnih proizvođača u poljoprivredi za oko 6% u poređenju sa 1953. godinom, i to na temelju predviđenog prosječnog prinosa i prema tome nižih tržnih viškova nego u 1953. godini,

povećanje nivoa stanarina za 50%, a u svrhu boljeg održavanja stambenog fonda,

sniženje cijena industrijske robe na malo za 14% prema nivou cijena od 1. VIII. 1953., odnosno 11% prema prosjeku za 1953. godinu,

povećanje cijena poljoprivrednih proizvoda za oko 8% do 9% u odnosu na 1951/52 godinu, kao rezultat kretanja proizvodnje i potreba, a pri uvjetima prosječne žetve.

GLAVA XV.

DRUŠTVENI PROIZVOD, NACIONALNI DOHODAK I NJIHOVA RASPODJELA

S obzirom na smjernice i na predviđanja o razvoju privrede u 1954. godini u ovom dijelu plana, može se, ukoliko se ostvare navedena predviđanja, očekivati slijedeća raspodjela društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka:

UKUPNI DRUŠTVENI PROIZVOD

(u cijenama predviđenim u 1954. god.)

	Iznos			Indeks		
				1952. = 100		1953. = 100
	1952.	1953.	1954.	1953.	1954.	1954.
Ukupni društveni proizvod	885.592*	972.799	1,020.348	110	115	105
u tome:						
Amortizacija	87.600	103.000	133.658	118	153	130
Nacionalni dohodak	797.992**	869.799**	886.690	109	111	102

* U 1952 godini u poljoprivrednoj proizvodnji obračunatje rod prosječne godine pošto bi uspoređenje sa proizvodnjom sušne godine dalo nerealan porast.

** Uspoređenje nacionalnog dohotka ne daje pravi odnoszbog niske amortizacije u 1952. i 1953. godini. Ako bi se primijenili kriteriji za izračunavanje amortizacije na 1954. godinu, poslije popisa osnovnih sredstava, po odbitku novih objekata u 1953. i 1954. godini, onda bi kretanje nacionalnogdohotka izgledalo: 1952. = 100; 1953. = 110; 1954. = 115. Odnos 1954. prema 1953. godini iznosio bi 105.

UKUPNI DRUŠTVENI PROIZVOD PO PRIVREDNIM OBLASTIMA

(u cijenama predviđenim u 1954. godini)

	Iznos			Indeks		
				1952. = 100		1953. = 100
	1952.	1953.	1954.	1953.	1954.	1954.
Privreda — ukupno	885.592	972.799	1,020.348	110	115	105
Industrija	317.688	348.504	413.652	110	130	119
Poljoprivreda	312.212*	357.442	323.547	115	104	91
Šumarstvo	28.909	25.432	26.396	88	91	104
Građevinarstvo	55.764	62.684	63.025	112	113	101
Saobraćaj	75.554	75.745	84.853	100	112	112
Trgovina	43.339	46.391	47.145	107	109	102
Ugostiteljstvo	11.586	12.665	14.448	109	125	114
Zanatstvo	40.540	43.936	47,282	108	117	108

* Prosječna godina.

OSNOVNE KATEGORIJE DRUŠTVENE POTROŠNJE U 1954. GODINI*

	(u milijunima dinara)		(u milijunima dinara)
1. Budžetski rashodi	125.763	2. Rashodi za Narodnu obranu	166.000
		3. Rashodi socijalnog osiguranja	92.131
		4. Brutto (opće-društvene) investicije	263.162

* Bez sredstava privatnih osoba i zadružnih organizacija.

TREĆI DIO

PROPISI O EKONOMSKIM INSTRUMENTIMA I MJERAMA ZA OSTVARENJE PLANA

Radi postizanja u 1954. godini razvoja privrede u okviru smjernica i zadataka postavljenih u prethodnom dijelu ovog plana, državni organi, ustanove, banke, društvene i privredne organizacije dužne su pridržavati se propisa o ekonomskim instrumentima i mjerama određenim u ovom dijelu plana, ukoliko se na njih odnose.

GLAVA XVI.
STOPE AMORTIZACIJE

1)

Privredne organizacije primjenjivat će u toku 1954. godine stopu amortizacije po postojećim saveznim propisima.

2)

Privredne organizacije željezničkog saobraćaja i novinska poduzeća uplaćivat će u 1954. godini 60% od propisane amortizacije za zamjenu.

3)

Ovlašćuju se narodne republike da propišu:

a) da poljoprivredna dobra mogu u 1954. godini, a najduže u trajanju od tri godine, uplaćivati umanjenu amortizaciju za zamjenu;

b) postotak od prodajne cijene drveta na panju koji šumska gospodarstva mogu upotrebiti za amortizaciju;

c) da poduzeća za obradu duhana uplaćuju na ime amortizacije samo iznose za održavanje dijela magazinskog prostora koji koriste.

4)

Sredstva za investiciono održavanje privredna poduzeća slobodno koriste u punom iznosu.

Sredstva amortizacionog fonda za zamjenu opreme privredna poduzeća mogu koristiti u iznosu koji odgovara postotku istrošenosti (otpisa) osnovnih sredstava prema stanju iskazanom u knjigovodstvu. Izuzetno poduzeća pomorskog, riječnog i zračnog saobraćaja mogu koristiti uplaćena sredstva za zamjenu opreme u punom iznosu.

Privredna poduzeća ne mogu koristiti u 1954. godini sredstva amortizacionog fonda na ime zamjene građevinskih objekata.

Izuzetno od odredbe prethodnog stava, privredna poduzeća rudarstva i proizvodnje nafte mogu sredstva amortizacionog fonda uplaćena za zamjenu građevinskih objekata koristiti u punom iznosu, a poduzeća elektroprivrede, građevinarstva, šumarstva i saobraćaja u iznosu od 80% za zamjenu osnovnih sredstava osim za zamjenu privrednih zgrada.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može za pojedine grane izmijeniti uvjete korištenja amortizacije.

Dio sredstava amortizacionog fonda namijenjen za financiranje investicija, čije je korištenje bilo zabranjeno (blokirani dio sredstava amortizacionog fonda) do 1. siječnja 1954. ne može se koristiti ni tokom 1954. Neiskorištena sredstva dijela amortizacionog fonda namijenjenog za investiciono održavanje i iskazana po završnom računu za 1953. godinu privredna poduzeća mogu koristiti na dosadašnji način.

5)

Novoosnovana poljoprivredna poduzeća i zemljoradničke zadruge osnovane kao poduzeća, seljačke radne zadruge i poljoprivredna dobra zadruga ne uplaćuju u 1954. godini amortizaciju i smatraju se, po ostalim obavezama, kao pokusni pogon.

Ovlašćuju se narodne republike da mogu poljoprivredna dobra koja su nedovoljno izgrađena, u pogledu obaveza prema društvenoj zajednici smatrati kao pokusne pogone.

GLAVA XVII.
KAMATNA STOPA NA OSNOVNA SREDSTVA

1)

Kamatna stopa na osnovna sredstva iznosi 6% godišnje od vrijednosti osnovnih sredstava.

2)

Kamatnu stopu od 2% godišnje od vrijednosti osnovnih sredstava plaćaju privredne organizacije u poljoprivredi i saobraćaju, poduzeća poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja, poduzeća u ugostiteljstvu i elektroprivredi, kao i instituti i laboratoriji.

Kamate na osnovna sredstva po stopi od 2% godišnje plaćat će u 1954. godini i:

a) poduzeća za proizvodnju cigle, crijepa, vapna i kamenolomi,

b) poduzeća klaonične industrije, poduzeća za preradu voća i povrća, poduzeća za proizvodnju ribljih konzervi, mlinovi, silosi i hladnjače, sušare i poduzeća za preradu mlijeka,

c) poduzeća grafičke industrije,

d) poduzeća filmske industrije,

e) poduzeća brodogradnje, rudnici željezne rude koji proizvode željeznu rudu sa prosječnim godišnjim sadržajem Fe u rudi ispod 40% i poduzeća za promet i preradu žitarica.

3)

Privredne organizacije plaćaju kamate na vrijednost svih osnovnih sredstava kojima upravljaju, izuzev na vrijednost:

a) suhih dokova i operativnih površina za gradnju brodova i plovećih dokova,

b) operativnih obala i lukobrana,

c) donjeg stroja željezničkih pruga javnog saobraćaja uključiv tunele, galerije, masivne mostove, rampe i pristupne puteve,

d) izvršenih hidro-građevinskih radova kod hidroelektrana,

e) melioracionih objekata (nasipa, kanala, pumpi i sl.) izuzev razvodne mreže.

4)

Kamatnu stopu na osnovna sredstva komunalnih poduzeća određuje narodni odbor kotara (grada), odnosno gradske općine sa posebnim pravima.

5)

Kamati na osnovna sredstva u okviru privredne organizacije plaćaju se i po jedinstvenoj stopi koja se određuje prema osnovnoj djelatnosti privredne organizacije.

6)

Poljoprivredna dobra i zadruge ne plaćaju kamate na neprivredne zgrade koje se ne koriste u privredne svrhe.

Koje se neprivredne zgrade ne koriste u privredne svrhe određuje narodni odbor kotara.

7)

Ovlašćuju se izvršna vijeća narodnih republika da mogu propisati, da poduzeća za obradu duhana plaćaju kamate na osnovna sredstva samo na onaj dio magazinskog prostora koji poduzeća koriste.

8)

Kamati na osnovna sredstva jesu prihodi općeg investicionog fonda.

Prihodi od kamata na osnovna sredstva koje plaćaju komunalna poduzeća pripadaju narodnom odboru kotara, grada odnosno gradskoj općini sa posebnim pravima. Ova sredstva ulaze u investicioni fond narodnog odbora kotara, grada odnosno gradske općine sa posebnim pravima.

GLAVA XVIII.

KAMATNA STOPA ZA KRATKOROČNE KREDITE

1)

Visina kamata na kratkoročne kredite formira se slobodno prema uvjetima tržišta s tim da kamatna stopa ne može biti niža od 5% godišnje.

Kamatna stopa za poljoprivredna dobra i zemljoradničke zadruge formira se slobodno prema uvjetima tržišta s tim da kratkoročni krediti za njihovu poljoprivrednu djelatnost ne mogu imati nižu stopu od 2% godišnje.

2)

Kamate po utvrđenim stopama izuzetno plaćaju:

a) izdavačka i novinska poduzeća po stopi od 2% godišnje,

b) budžetske ustanove i ustanove sa samostalnim financiranjem po stopi od 6% godišnje,

c) štedionice po stopi od 5% godišnje,

d) Uprava za materijalne rezerve po stopi od 2% godišnje,

e) poduzeća za promet i preradu žitarica i mlinska poduzeća po stopi od 2% godišnje,

f) poduzeća filmske industrije po stopi od 2% godišnje.

3)

Kamatna stopa na potrošačke kredite iznosi 6% godišnje.

4)

Banka plaća kamate na deponirana sredstva, i to:

a) po žiro-računima privrednih organizacija 3% godišnje; kamate na deponirana sredstva po žiro-računima privrednih organizacija Banka ne plaća privrednim organizacijama koje na kredit za stalna obrtna sredstva plaćaju kamatnu stopu od uključivo 4% godišnje,

b) na sredstva za samostalno raspolaganje privrednih organizacija 3% godišnje,

c) na potraživanja po tekućim računima zadružnih organizacija i privatnih osoba 3% godišnje,

d) na potraživanja zadružnih organizacija po izdvojenim sredstvima namjenskih fondova 3% godišnje,

e) na uloge na štednju po štednim knjižicama 5% godišnje,

f) na uloge štedionice 3,5% godišnje.

5)

U okviru ukupnih sredstava namijenjenih za kreditiranje obrtnih sredstava privrednih organizacija izdvojit će se poseban iznos za kreditiranje poljoprivrednih dobara i zemljoradničkih zadruga za obrtna sredstva.

Savezno izvršno vijeće određuje iznose koji će se izdvojiti za kreditiranje poljoprivrednih dobara i zemljoradničkih zadruga iz prethodnog stava.

6)

Naplaćeni kamati na kratkoročne kredite, po odbitku kamata koje banka plaća i iznosa potrebnog za pokriće bančinih troškova, su prihodi Općeg investicionog fonda.

7)

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da propiše uvjete davanja kredita poljoprivrednim proizvođačima za nabavu reprodukcionog materijala i potrošne robe.

GLAVA XIX.

ROKOVI OTPLATE ZAJMOVA ZA INVESTICIJE I IZDVAJANJE SREDSTAVA IZ OPĆEG INVESTICIONOG FONDA

1)

Ukoliko investitori ne ponude kraće rokove, rokovi otplate zajmova za investicije iznose:

U industriji:	
za izgradnju hidrocentrala, dalekovoda i trafostanica sa naponom većim od 35 KW	50 godina
za izgradnju metalurških i rudarskih objekata, termoelektrana, koksara i za brodogradilišne objekte	30 godina
za izgradnju tvornica za proizvodnju poljoprivrednih strojeva i umjetnog gnojiva	20 godina
U poljoprivredi:	
za nabavu traktora, srednjih poljoprivrednih strojeva i nabavu priplodne i radne stoke	5 godina
za podizanje voćnjaka, vinograda, hmeljanika i izgradnju poljoprivrednih i prehrambenih objekata	30 godina
za izvođenje melioracije	50 godina
za naknade koje se daju na ime odštete za zemljište i građevine	20 godina
U saobraćaju:	
za izgradnju željezničkih pruga, pomorskih luka i riječnih pristaništa	50 godina
za nabavu morskih i riječnih brodova i plovila	25 godina
za nabavu željezničkih vozila za javni saobraćaj	20 godina
za nabavu cestovnih motornih vozila	5 godina
za sve ostale potrebe izuzev naprijed navedenih	10 godina

2)

U 1954. godini zabranjuje se otpočinjanje izgradnje novih industrijskih objekata, izuzev objekata čiju izgradnju financira federacija i objekata prehrambene industrije.

3)

Iz Općeg investicionog fonda Narodne banke FNRJ osigurat će investicione kredite, i to:

a) za poljoprivredu 14.450 milijuna dinara, od toga 2.300 milijuna dinara za individualne poljoprivredne proizvođače za nabavu zaprežnih i ručnih strojeva, priplodne i radne stoke i za podizanje voćnjaka, vinograda i hmeljanika, kao i 2.500 milijuna za novoosnovana poljoprivredna dobra,

b) za prehrambenu industriju 6.600 milijuna dinara,

c) za izgradnju brodova 9.300 milijuna dinara,

d) za vojnu industriju 8.000 milijuna dinara.

4)

Narodna banka osigurat će vojnoj industriji sredstva iz investicionog fonda predviđena u odjeljku 3 toč. d) prema propisima koje donosi Državni sekretar za poslove narodne obrane.

5)

Poduzećima za izgradnju objekata elektroprivrede iz Općeg investicionog fonda odobravat će se krediti za investiciona sredstva po stopi od 2% bez obzira na graničnu kamatnu stopu.

6)

Ovlašćuje se Upravni odbor Narodne banke da može uz odobrenje Saveznog izvršnog vijeća odobravati i niže svote kredita od godišnje tranše za 1954. godinu i da izvrši reviziju traženih kredita za 1954. godinu, kao i da odobrava kredite samo za proizvodne objekte koji su već započeti u prethodnim godinama.

7)

Otplate anuiteta za investicije za poljoprivredna dobra i zemljoradničke zadruge počinju teći:

za stoku i strojeve poslije 1 godine
za vinograde poslije 4 godine
za voćnjake poslije 6 godina
za poljoprivredne građevine poslije 1 godine.

8)

Otplata anuiteta za investicije za izgradnju razvodne mreže za navodnjavanje počinje teći poslije treće godine.

9)

U 1954. godini kod odobravanja kredita zadržava se kao rezerva 5% od odobrenog iznosa za 1954. godinu.

Savezno izvršno vijeće odredit će način upotrebe ovako stvorene rezerve.

10)

Narodna banka FNRJ osigurat će federaciji zajmove iz sredstava Općeg investicionog fonda:

a) za investicije koje financira federacija iznos od 35.965 milijuna dinara,

b) za pokrivanje rashoda federacije izvan saveznih investicija iznos od 10.627 milijuna dinara.

Federacija se obavezuje da vrati zajmove u roku od 10 godina.

11)

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da donese odluku kojom će ovlastiti Upravni odbor Narodne banke:

1. da odredi uz potvrdu Saveznog izvršnog vijeća visinu tranše za 1954. godinu zajmotražiocima koji su zahtjeve za investicione zajmove podnijeli u 1954. godini i koji ispunjavaju propisane uvjete;

2. da odobri investicione zajmove po formiranoj graničnoj kamatnoj stopi od 3% slijedećim zajmotražiocima koji su na prvom natječaju za davanje investicionih zajmova iz Općeg investicionog fonda ponudili nižu kamatnu stopu, ukoliko zajmotražioci prihvate ovu kamatnu stopu, i to:

Koksari »Boris Kidrič«, Lukavac; Rudniku mrkog ugljena, Kakanj; Kolubarskim rudnicima lignita, Vreoci; Rafineriji nafte, Sisak; Željezari, Ilijaš; Željezari, Sisak; Kemijskoj industriji »Zorka«, Šabac; Tvornici elektroda i ferolegura, Šibenik; Valjaonici bakra, Sevojno; Rudniku vatrostalne gline »Bukovik«, Arandelovac; Industriji alata, Trebinje; Tvornici kablova, Svetozarevo; Tvornici sode, Lukavac; Tvornici sulf. celuloze i natron papira, Maglaj; Direkciji željeznica Sarajevo; mljekarama koje se grade iz sredstava UNICEF-a;

3. da odobri zajmove za slijedeće investicione objekte a čiji su investitori zbog neispunjavanja uvjeta odbijeni na prvom natječaju za davanje investicionih zajmova iz Općeg investicionog fonda, i to:

a) za elektrane:
Elektroenergetski rajon Dalmacije: Hidroelektrana Split (Peruča),
Elektroenergetski rajon Srbije: Hidroelektrana »Kokin Brod«, Bistrica; Hidroelektrana »Ovčar Banja«; Hidroelektrana »Međuvršje«; Hidroelektrana »Raška«,
Elektroenergetski rajon Bosne i Hercegovine: Termoelektrana »Kakanj«; Hidroelektrana Jajce II. i Jajce I,
Elektroenergetski rajon Dravski: Hidroelektrana Vuhred,
Elektroenergetski rajon Zapadne Hrvatske: Hidroelektrana Vinodol;

b) za dalekovode i trafostanice, koji su vezani za objekte koji se grade u 1954. godini;

c) da osim navedenih elektrana dopusti učešće natječaju i za objekte:
— Tvornica glinice i aluminija, Kidričevo,
— Tvornica cementa »Usje«, Skoplje,
— Tvornice cementa koje su od natječaja odbijene uslijed zahtjeva deviznih sredstava a za koje su devizna sredstva osigurana;

4. da na temelju odluke Saveznog izvršnog vijeća od preostalih sredstava odobri kredite za druge elektrane i elektroprivredne objekte koji nisu uzeti u obzir, kao i za slijedeće objekte:

a) Tvornica silikavatrostalnog materijala, Skoplje,
b) Tvornica termoizolacionih proizvoda, Prilep,
c) Tvornica frižidera i radijatora, Bitolj,
d) Tvornica šavnih cijevi, Kumanovo;

5. da zajmove iz toč. 3. i 4. odobri uz uvjet da se u roku određenom od Saveznog izvršnog vijeća podnesu propisani elaborati i uz plaćanje kamata od 2% za elektroprivredu, odnosno uz plaćanje kamatne stope koju su ponudili, a najmanje po graničnoj kamatnoj stopi od 3%;

6. da zadrži kao rezervu 5% od odobrenih investicionih zajmova. Odluke o upotrebi ovih rezervi donijet će Savezno izvršno vijeće.

GLAVA XX.

OBRAČUNSKE PLAĆE

1)

1. Obračunske plaće radnika i službenika za izračunavanje dobiti privrednih organizacija iznose mjesečno:

za visokokvalificirane	12.000	dinara
za kvalificirane	8.800	„
za polukvalificirane	7.000	„
za nekvalificirane	6.000	„
ili po 1 satu rada		
za visokokvalificirane	58	„
za kvalificirane	43	„
za polukvalificirane	34	„
za nekvalificirane	29	„

Izuzetno, za radnike u poljoprivredi uposlene na poljoprivrednim poslovima, bez obzira na kategoriju, obračunska plaća iznosi 6.800 dinara mjesečno ili 33 dinara po jednom satu.

2. Narodni odbori odnosno njihova vijeća proizvođača nadležni po važećim propisima vodeći računa o težini i uvjetima rada mogu iznose obračunskih plaća povećati za:

a) rudnike ugljena sa jamskim radom, rudnike žive, projektantske organizacije, hidrotehničke institute, zatim biroe i institute koji vrše usluge privrednim organizacijama u pogledu organizacije tehnološkog procesa i privredno-računskog poslovanja, vrše reviziju privrednih organizacija ili vrše tehničke usluge (ispitivanje materijala i sl.) do 20%;

b) rudnike raznobojnih metala s jamskim radom, rudnike ugljena sa dnevnim kopom, poduzeća za proizvodnju i preradu nafte, poduzeća crne i obojene metalurgije, poduzeća velikokemijske industrije i koksare, rudnike nemetala s jamskim radom, tvornice cementa,

151.

Na osnovu tač. II Odluke o potvrdi uredaba Saveznog izvršnog vijeća i o daljnjem radu na pripremi zakona o privrednom sistemu (»Službeni list FNRJ«, br. 8/54), a u vezi sa čl. 3. Uredbe o porezu na promet (»Službeni list FNRJ«, br. 55/53), Savezno izvršno vijeće donosi

U R E D B U

O IZMJENAMA I DOPUNAMA TARIFE POREZA NA PROMET

Član 1.

U opštim napomenama uz Tarifu poreza na promet vrše se slijedeće izmjene i dopune:

1) Napomena 2. mijenja se i glasi:

»2) Ako proizvođač proizvoda na čiji se promet plaća porez proizvodi i prodaje dijelove tih proizvoda, dužan je da prilikom prodaje tih dijelova plati porez po stopi po kojoj ga plaća na promet cijelih gotovih proizvoda, ukoliko se ne vrši prodaja industrijskom preduzeću za daljnju reprodukciju.

Ako je uvoznik dijelova proizvođač gotovih proizvoda za koje su ti dijelovi namijenjeni, ne plaća porez prilikom uvoza tih dijelova.

Ali ako su ti dijelovi posebno predviđeni u Tarifi, plaća se porez po stopi koja je za njih određena, i to kako prilikom njihove prodaje, tako i prilikom njihovog utroška od strane proizvođača (međufazni porez na promet), ako u Tarifi nije drukčije predviđeno.«

2) Na kraju opštih napomena dodaju se nove napomene koje glase:

»4) Preduzeća vojne industrije ne plaćaju porez na promet prilikom utroška proizvoda vlastite proizvodnje za proizvodnju drugih proizvoda namijenjenih za potrebe Jugoslavenske narodne armije.

5) Član 11. i 13. Uredbe o porezu na promet ne će se primjenjivati kada se kao naručilac pojavljuje privredna organizacija iz oblasti industrije i rudarstva ili iz oblasti građevinarstva, već će naručilac plaćati porez na promet proizvoda kao da ih je on sam proizveo.«

Član 2.

U dijelu A Tarife poreza na promet vrše se slijedeće izmjene i dopune:

1) Tar. broj 1 mijenja se i glasi:

»Proizvodi prerade nafte — — — —	15%

Napomena:

Porez po ovom tar. broju ne plaća se na promet avionskog benzina oktanskog broja 100/130, motornog benzina i kerozina (džet-goriva) kad se uvoze za potrebe Jugoslavenske narodne armije.«

2) Tar brojevi 2, 3, 4, 10, 23, 25, 32 i 47 brišu se.

3) U tar. broju 5. u naimenovanju, iza riječi: »srednji i laki profili« dodaje se zapeta i riječi: »fini profili i betonski čelik«.

4) Tar broj 14 mijenja se i glasi:

»1) Lanci (elektrovareni, kovani i patent, izuzev »Galovih«) — — — — — — — —	30%
2) pletivo i platno od čelične žice i žice od obojenih metala — — — — — — — — — —	25%.«

5) U tar. broju 16 mjesto porezne stope od »15%« stavlja se porezna stopa od »10%«.

6) U tar. broju 17 toč. 1 pod (1) mjesto porezne stope od »45%« stavlja se porezna stopa od »40%«.

7) U tar. broju 18 brišu se riječi: »parni kotlovi«, a iza riječi »turbine« stavlja se zapeta i dodaju riječi: »izuzev vodnih turbina i hidromehaničke opreme«.

8) U tar. broju 20 mjesto porezne stope od »30%« stavlja se porezna stopa od »10%«.

9) U tar. broju 22 mjesto porezne stope od »15%« stavlja se porezna stopa od »10%«.

U istom tar. broju u naimenovanju brišu se slijedeći proizvodi: »sijalice i cijevi sa živinom parom i svijetlećim plinom«; »električni aparati za domaćinstvo i zanatstvo (pećnice, štednjaci, rešoi, pegle radijatori, bojleri, za usisavanje prašine i glačanje, hladnjaci, ventilatori i električna lemila)«; »elektroakustični uređaji«.

10) Iza tar. broja 24 dodaje se novi tar. br. 24a, koji glasi:

»Kalcijum karbid:	
a) za industrijsku preradu — — — —	—
b) za ostale potrebe — — — — — —	47%

Napomena:

Porez po ovom tar. broju naplaćivat će se od dana stupanja na snagu ove uredbe.«

11) Uz tar. broj 27 stavlja se napomena koja glasi:

»Porezu ne podleži utrošak proizvoda vlastite proizvodnje iz ovog tar. broja od strane proizvođača radi proizvodnje drugih proizvoda.«

12) Uz tar. broj 28 stavlja se napomena koja glasi:

»Porezu ne podleži utrošak proizvoda vlastite proizvodnje iz ovog tar. broja od strane proizvođača radi proizvodnje proizvoda iz ovog tar. broja i drugih proizvoda.«

13) U tar. broju 31 naimenovanje se dopunjuje i glasi:

»Alkaloidi od opijuma.«

14) U tar. broju 34, u naimenovanju proizvoda koji se izuzimaju od poreza, brišu se riječi »kalcijum karbid« i na njihovo mjesto stavljaju riječi:

»natrijum hidroksid — Solvaj (kaustična soda);
natrijum karbonat (kalcinirana soda);
drugi alkaloidi, osim alkaloida od opijuma, koji su naimenovani u tar. broju 31;
ferosilicijum;
sve soli za galvanizaciju;
sredstva za fosfatiranje.«

15) U tar. broju 37 mjesto porezne stope od »Din. 5,60« stavlja se porezna stopa od »60%« i briše se napomena.

16) Uz tar. broj 40 i 41 brišu se napomene.

17) Tar. broj 44 mijenja se i glasi:

»Cigaret-papir u knjižicama i ostali —	55%

Napomena:

Trgovinska poduzeća i tvornice duhana dužni su platiti porez po ovom tar. broju prilikom prodaje cigaret-papira koji se zatekne kod njih na zalihi na dan stupanja na snagu ove uredbe.«

18) U tar. broju 48 iza riječi »tanki papiri iz krpa« dodaje se zapeta i riječi »obični tanki papiri«.

Na kraju ovog tar. broja dodaje se napomena koja glasi:

»Na promet papira P.N.K. za potrebe Jugoslavenske narodne armije ne plaća se porez«.

19) Tar. broj 49 mijenja se i glasi:

»Pamučna i celvolna vlakna, pamučni i celvolni otpaci, pamučno i celvolno vlačeno (kardirano) i češljano (kamgarn) predivo za preradu od strane zanatskih organizacija sa sredstvima u društvenom vlasništvu i od strane privatnih zanatskih radnja i privatnih osoba, kao i za široku potrošnju (prodaju trgovinskim preduzećima i radnjama), osim za preradu od strane industrijskih preduzeća (pošto se na promet finalnih proizvoda industrijskih preduzeća plaća porez) — 40%

Napomena:

1) Osim poreza koji se plaća po ovom tar. broju, privatne zanatske radnje i druge privatne osobe koje se bave preradom proizvoda iz ovog tar. broja dužne su da na promet finalnih proizvoda plate porez po stopi iz tar. broja 89 ovog dijela Tarife.

Zanatske organizacije sa sredstvima u društvenom vlasništvu ne plaćaju porez na promet finalnih proizvoda proizvedenih od proizvoda iz ovog tar. broja na koje je plaćen porez prilikom njihove kupnje.

Na računima (fakturama) o nabavi proizvoda iz ovog tar. broja od strane zanatskih organizacija sa sredstvima u društvenom vlasništvu, privatnih zanatskih radnja i drugih privatnih osoba neposredno od proizvođača ili uvoznika proizvoda iz ovog tar. broja mora biti posebno označen iznos poreza koji je naplaćen od kupca.

2) Proizvođač odnosno uvoznik proizvoda iz ovog tar. broja može prodati te proizvode bez plaćanja poreza samo onim industrijskim preduzećima koja potvrdom finansiskog organa narodnog odbora sreza, grada ili gradske opštine sa posebnim pravima nadležnog za njihovo mjesto poslovanja (proizvodnje) dokažu da su registrirana kao industrijska i da na promet proizvoda izrađenih od proizvoda iz ovog tar. broja plaćaju porez po drugim odgovarajućim tar. brojevima a ne po tar. broju 89 ovog dijela Tarife.«

20) U tar. broju 52 tač. 1. naimenovanje i stopa mijenjaju se i glase:

»Vigonj, frotir, sanitetske i dekorativne tkanine u koje spadaju i pliš i somot za dekoraciju — 15%«

U istom tar. broju na kraju napomene 1 i na kraju napomene 2 dodaje se: »Izuzetno, privatne zanatske radnje i druge privatne osobe plaćaju još i porez po tar. broju 89 ovog dijela Tarife na promet finalnih proizvoda proizvedenih od proizvoda iz ovog tar. broja.«

21) U tar. broju 53 mjesto porezne stope od »16%« stavlja se porezna stopa od »10%«.

22) U tar. broju 55 mjesto porezne stope od »25%« stavlja se porezna stopa od »20%«.

23) U tar. broju 59 tač. 1. mjesto porezne stope od »40%« stavlja se porezna stopa od »30%«, u tač. 2. mjesto porezne stope od »20%« stavlja se porezna stopa od »10%«.

U istom tar. broju na kraju napomene 2 dodaje se: »Izuzetno, privatne zanatske radnje i druge privatne osobe plaćaju još i porez po tar. broju 89 ovog dijela Tarife na promet finalnih proizvoda proizvedenih od proizvoda iz ovog tar. broja.«

24) U tar. broju 62 na kraju napomene 2 dodaje se: »Izuzetno, privatne zanatske radnje i druge privatne osobe plaćaju još i porez po tar. broju 89 ovog dijela Tarife na promet finalnih proizvoda proizvedenih od proizvoda iz ovog tar. broja.«

25) U napomeni uz granu 124 mjesto riječi »materijala« stavlja se riječ »prediva« i brišu se riječi: »mješavine vune«.

Na kraju ove napomene dodaju se novi stavovi koji glase:

»Pod vunenim predivom razumijeva se svako predivo u kome je sadržana vuna, bez obzira na procenat vune u tom predivu.

Na promet polulanenih i polukudjeljnih tkanina koje sadrže do 60% drugog materijala (pamuka, celvola ili drugog) ne plaća se porez.«

26) U tar. broju 65 mjesto porezne stope od »20%« stavlja se porezna stopa od »18%«.

U istom tar. broju napomene se mijenjaju i glase:

»1) Osim poreza koji se plaća po ovom tar. broju, privatne zanatske radnje i druge privatne osobe koje se bave preradom proizvoda iz ovog tar. broja dužne su da na promet finalnih proizvoda plate porez po stopi iz tar. broja 89 ovog dijela Tarife.

Zanatske organizacije sa sredstvima u društvenom vlasništvu ne plaćaju porez na promet finalnih proizvoda proizvedenih od proizvoda iz ovog tar. broja na koje je plaćen porez prilikom njihove kupnje.

Na računima (fakturama) o nabavi proizvoda iz ovog tar. broja od strane zanatskih organizacija sa sredstvima u društvenom vlasništvu, privatnih zanatskih radnja i drugih privatnih osoba neposredno od proizvođača ili uvoznika proizvoda iz ovog tar. broja mora biti posebno označen iznos poreza koji je naplaćen od kupca.

2) Proizvođač odnosno uvoznik proizvoda iz ovog tar. broja može prodati te proizvode bez plaćanja poreza samo onim industrijskim preduzećima koja potvrdom finansijskog organa narodnog odbora sreza, grada ili gradske opštine sa posebnim pravima nadležnog za njihovo mjesto poslovanja (proizvodnje) dokažu da su registrirana kao industrijska i da na promet proizvoda izrađenih od proizvoda iz ovog tar. broja plaćaju porez po drugim odgovarajućim tar. brojevima a ne po tar. broju 89 ovog dijela Tarife.«

27) U tar. broju 66, u naimenovanju, u tač. 2. pod (1) iza riječi »kravine« dodaju se riječi: »i konjine« — na oba mjesta; u tač. 2. pod (2) iza riječi: »postava od sitne kože« dodaje se zapeta i riječi: »postava od konjine«, a u tač. 2. pod (3) naimenovanje se mijenja i glasi: »ostale, računajući i krzno«.

28) U tar. broju 73 napomena postaje napomena 1 i dodaje se nova napomena koja glasi:

»2) Na šećer u denaturiranom stanju, koji se prodaje pčelarima za prehranu pčela, ne plaća se porez na promet.

Savezni Državni sekretar za poslove narodne privrede propisuje uslove za nabavu denaturiranog šećera za prehranu pčela.«

29) U tar. broju 86 mjesto porezne stope od »26%« stavlja se porezna stopa od »22%«.

30) U tar. broju 87 brišu se tačke 2, 3 i 4, a tačke 5 do 9 postaju tačke 2 do 6, i dodaje se nova tačka koja glasi:

»7) ostali šumski sortimenti, osim taninskog, celuloznog i jamskog drveta — Dinara 1000—4000.«

U napomeni 1 uz isti tar. broj brišu se riječi: »i taninsko«.

31) Na kraju tar. broja 88 stavlja se zapeta i dodaju riječi: »društvene organizacije ili državni organi i ustanove«.

32) Iza tar. broja 88 dodaje se naslov: »Privatno zanatstvo« i novi tar. broj 89, koji glasi:

»Privatne zanatske radnje i druge privatne osobe plaćaju porez na promet proizvoda:

1) iz grane 113:

kolomast — — — — — — — — — — 10%

2) iz grane 116:	
a) proizvodi od gipsa	10%
b) zemljane boje	20%
3) iz grane 117:	
a) peći i štednjaci	10%
b) gvozdeni: prozori, vrata, pregrade, ograde, stepenice, rešetke, ljestvice, krovne konstrukcije i metalni namještaj i vage	25%
c) ostali proizvodi za široku potrošnju	30%
d) svi ostali proizvodi	25%
4) iz grane 120:	
svi proizvodi	20%
5) iz grane 122:	
svi proizvodi	10%
6) iz grane 123:	
izrađevine od papira, kartona i ljepenke	10%
7) iz grane 124:	
a) konfekcija	5%
b) ostali proizvodi	10%
8) Iz grane 125:	
svi proizvodi	10%
9) Iz grane 127:	
a) jaka alkoholna pića:	
(1) likeri — Dinara	80
(2) ostala — »	60
b) vještačka vina i šampanjac:	
(1) šampanjac — »	200
(2) vještačka i medicinska vina — »	35
c) kakao proizvodi	30%
d) bonboni	20%
e) poslastičarski proizvodi, ratluk, keks, tjestenine, mljevena paprika, zamjena kave (kavovina)	10%
f) sirište (tečno i u prahu)	20%
g) svi ostali proizvodi	10%
10) Svi ostali proizvodi zanatstva, bez obzira iz koje su privredne grane ili privredne oblasti, koji nisu izričito spomenuti u prethodnim tačkama ovog tar. broja ili u tar. brojevima 1—88 zaključno, pa i ukoliko po tar. brojevima 1—88 nije određeno plaćanje poreza	10%

Napomena:

1) Privatne zanatske radnje i druge privatne osobe plaćaju porez po stopama propisanim u tar. brojevima 1—88 na promet onih svojih proizvoda koji su naimenovani u tim tarifnim brojevima, a koji nisu naimenovani u tač. 1—9 ovog tar. broja, s tim da porezna stopa ne može biti manja od 10%.

2) Proizvodi kućne radinosti proizvedeni od strane osoba koje se bave ovom proizvodnjom za tržište (u svrhu prodaje), smatraju se proizvodima zanatstva.

3) Kao zanatski proizvodi smatraju se i sve izrađevine od gipsa i betona i drvodjeljske izrađevine, bez obzira da li se izrađuju u posebnoj radionici ili na samom građevinskom objektu. Izrađevine od betona na samom građevinskom objektu ne smatraju se proizvodima zanatstva.

4) Za proizvode iz tač. 9 pod a) i b) ovog tar. broja važe napomene uz tar. brojeve 79 i 80.

5) Na promet poslastičarskih proizvoda i ratluka iz tač. 9 pod e) ovog tar. broja koji se obavlja neposredno sa potrošačima u otvorenim lokalima (poslastičarnicama), ne plaća se porez po ovom tar. broju, već po tar. broju 7 dijela B Tarife.

6) Vađenje zemlje, pijeska i kamena, tesanje kamena, paljenje kreča i drvenog uglja (ćumura), kao i sječenje i tesanje drveta, podleži porezu po ovom tar. broju samo ako se obavlja kao redovno privredno poslovanje ili ako se obavlja u obimu koji prelazi granice određene po čl. 21. Uredbe o porezu na dohodak, t. j. ako se prihod od ovoga poslovanja oporezuje porezom na dohodak.

7) Porez po ovom tar. broju ne plaća se na promet slijedećih proizvoda: brašna i ostalih mlinskih proizvoda; pekarskih proizvoda; proizvoda dobivenih preradom mlijeka, preradom zaklane stoke i živine; svježe i suhe ribe; odijela i rublja izrađenog po mjeri za račun individualnog potrošača iz njegovog osnovnog materijala; posteljnih i obrubljenih predmeta (čaršava, jorgana, duševa, jastučnica, marama i sl.) izrađenih za račun individualnog potrošača iz njegovog osnovnog materijala; ortopedske obuće, proteza i drugih ortopedskih predmeta; građe koja je izrezana za račun zemljoradničkih zadruga, zemljoradnika i radnika i službenika od njihovog drveta, a koja im služi za podizanje zgrada.«

Član 3.

U dijelu B Tarife poreza na promet vrše se slijedeće izmjene i dopune:

1) U tar. broju 1 u napomeni 15 briše se tekst pod a), a iza napomene 17 dodaje se nova napomena, koja glasi:

»18) Porez na promet koji se naplati od kinematografskih preduzeća (bioskopa) i drugih priređivača bioskopskih predstava za prikazivanje filmova domaće proizvodnje, ustupa se posebno svakom proizvođaču prikazanih filmova.

Kinematografska preduzeća (bioskopi) i drugi priređivači bioskopskih predstava dužni su da u svojoj knjizi nabavljenih i utrošenih ulaznica vode posebne podatke o postignutom prometu (prihodu) od prikazivanja pojedinih filmova domaće proizvodnje, a posebne podatke o postignutom prometu od prikazivanja filmova strane proizvodnje.

Kinematografska preduzeća (bioskopi) i drugi stalni priređivači bioskopskih predstava dužni su da u roku od 5 dana po isteku svakog mjeseca podnose financijskom organu narodnog odbora nadležnog za mjesto održavanja priredaba podatke o tome: koliko je u proteklom mjesecu iznosio promet (prihod) od prikazivanja domaćih filmova — posebno po proizvođačima tih filmova, po kojoj je stopi plaćen porez, iznos plaćenog poreza i kod koje je filijale Narodne banke FNRJ porez plaćen. Povremeni priređivači bioskopskih predstava dužni su da prednje podatke podnesu finansijskom organu narodnog odbora nadležnog za mjesto u kome je predstava održana odmah po održanoj predstavi, a nakasnije u roku od 5 dana.

Finansijski organ narodnog odbora izdaje nalog Narodnoj banci FNRJ kod koje je uplaćen porez, da iznos poreza na promet knjiži na teret računa poreza na promet od bioskopskih ulaznica i da ga odobri proizvođaču prikazanih filmova.

Ako se na jednoj predstavi prikazuju filmovi domaće i strane proizvodnje ili filmovi domaće proizvodnje raznih proizvođača, prihod od poreza koji pripada pojedinim domaćim proizvođačima prikazanih filmova utvrđuje se razmjerno prema dužini (metraži) prikazanih filmova.

Prikazivanje reklamnih filmova ne utječe na raspodjelu prihoda od poreza na promet po ovoj napomeni.«

2) U tar. broju 3 naimenovanje i porezne stope mijenjaju se i glase:

»Na zakupe nepokretnih stvari i prava na nepokretnim stvarima, osim na zakupe zgrada ili dijelova zgrada i osim na zakupe prava na zgradama, plaća se na ime poreza od iznosa ili vrijednosti zakupnine 2%.«

U istom tar. broju napomena 4 mijenja se i glasi:

»Porez po ovom tar. broju plaća se u gotovu ili upotrebom poreznih maraka. Marke se lijepe na papiru i ništre ispisivanjem teksta priznanice ili ugovora o zakupu, tako da natpis »priznanica« ili »ugovor« bude iznad maraka, a tekst da počinje na čistom papiru i dalje da ide preko prilijepljenih maraka.«

U napomeni 9 ovog tar. broja mjesto riječi: »za stanove« stavljaju se riječi: »za zgrade i prava na zgradama«.

Odredbe ove tačke važe od 1. aprila 1954 godine.

3) Tar. broj 5 mijenja se i glasi:

»Na sve kredite i zajmove po kojima se plaćaju kamati, osim mjeničnih zajmova, plaća se porez po stopi od 0,25%.

Napomena:

1) Porezna osnovica je iznos kredita (zajma) po jednom ugovoru.

Na kredite za stalna obrtna sredstva, kao i na kredite za investicione svrhe, koji se daju privrednim organizacijama porez se plaća samo jedamput. Ako se ovi krediti povećaju, platit će se porez samo na razliku kredita.

Po ugovorima sklopljenim radi korištenja investicionih kredita (zajmova) po tranšama, ne će se plaćati porez (pošto je porez plaćen na iznos okvirnog kredita).

2) U pogledu kredita (zajmova) koje odobrava banka, porezni obveznik je druga ugovorna strana. Banka je dužna da obračuna i od poreznog obveznika naplati porez u času nastanka porezne obaveze.

U pogledu kredita (zajmova) koje odobravaju drugi zajmodavci, porezni obveznik je zajmodavac.

3) Porezna obaveza i dužnost plaćanja poreza nastaje u času sklapanja ugovora o kreditu (zajmu).

Usmeni ugovor o zajmu po kome se plaćaju kamati mora se prijaviti i porez platiti u roku od 15 dana finansijskom organu narodnog odbora sreza, grada ili gradske opštine sa posebnim pravima na čijem se području nalazi prebivalište poreznog obveznika.

4) Svako produženje roka kredita (zajma) ili obnavljanje kredita (zajma) smatra se kao novi kredit (zajam). Izuzetno, mjesečno obnavljanje terminskih kredita privrednim organizacijama za otkup ili obnavljanje terminskih kredita trgovinskim preduzećima za davanje potrošačkih kredita ne smatra se novim zajmom ukoliko ne prelazi iznos kredita po kojima je porez obračunat i plaćen.

5) Porez po ovom tar. broju plaća se u gotovu ili u poreznim markama. Plaćanje virmanskim putem smatra se kao plaćanje u gotovu.

Porezne marke lijepe se i ništre na samom ugovoru o kreditu (zajmu).

6) Porez po ovom tar. broju ne plaća se na obveznice državnih zajmova, državnih blagajničkih zapisa i bonove i ostale zadužnice državnih organa i ustanova, niti na zajmove dane za podizanje stambenih zgrada radnika i službenika.

7) Po naknadno sklopljenim ugovorima u 1954 godini za iskorištena investiciona sredstva iz fondova za kreditiranje investicija iz 1953 godine ne će se plaćati porez.

8) Na zajmove sa mjeničnim pokrićem plaća se porez po tar. broju 4) ovog dijela Tarife.«

4) U tar. broju 8 na kraju napomene 1 mjesto riječi »(zgradama)» stavljaju se riječi »(zgradama i drugim objektima)«.

5) Iza tar. broja 9 dodaju se novi tarifni brojevi koji glase:

»Tar. broj 10 — Na naknadu za vršenje svih ostalih zanatskih usluga od strane privatnih zanatlija i drugih privatnih osoba plaća se na ime poreza na promet 10%.

Napomena:

1) Porezna osnovica je ukupni iznos naknade, u kojoj je sadržan i porez po ovom tar. broju, po odbitku materijala koji daje izvršilac usluge.

2) Porez na promet ne plaća se na naknadu za vršenje brijačkih i krojačkih usluga.

Tar. broj 11 — Na naknadu za vršenje samostalnih profesionalnih djelatnosti (ljekari, advokati, zubari i sl.) plaća se na ime poreza na promet 5%.

Napomena:

1) Porezna osnovica je ukupni iznos naknade, u kojoj je sadržan i porez po ovom tar. broju.

2) Porez na promet ne plaća se na naknade koje primaju đaci i redovni studenti za poučavanje drugih đaka.«

Član 4.

Odredbe ove uredbe primjenjivat će se, ako u njima nije drukčije predviđeno:

1) na privatne zanatske radnje i druge privatne osobe kao porezne obveznike — od dana stupanja na snagu ove uredbe;

2) na privredne organizacije i druge porezne obveznike:

a) od dana stupanja na snagu ove uredbe: opšta napomena 5 uz Tarifu, tar. brojevi 24a, 49, 66 i 87 i napomene uz tar. brojeve 62 i 65 dijela A Tarife;

b) od 1. januara 1954 godine — sve ostale odredbe ove uredbe.

Član 5.

Ova uredba stupa na snagu danom objavljenja u »Službenom listu FNRJ«.

Savezno izvršno vijeće

R. p. br. 116
Beograd, 22 marta 1954.

Predsjednik Republike,
Josip Broz-Tito, v. r.

tvornice akumulatora, tvornice tutkala, poduzeća za istražne radove i dubinska bušenja, poduzeća i pogone za utovar, istovar i uskladištenje u pomorskim lukama, riječnim pristaništima i željezničkim stanicama (samo pogoni sa transportnim radnicima) do 15%;

c) novinska poduzeća, izdavačka poduzeća, javne radiodifuzne stanice, tvornice katrana, poduzeća filmske industrije i pomorska brodogradilišta, do 10%;

d) poduzeća za proizvodnju i prijenos električne energije, poduzeća mašinogradnje (uključujući mašinogradnju iz elektroindustrije), ostala brodogradilišta, štamparije i montažna poduzeća, do 5%.

Savezno izvršno vijeće može dati ovlaštenje narodnim odborima da za izvjesne grane, odnosno grupe poduzeća mogu povećati iznose prosječnih obračunskih plaća.

Savezno izvršno vijeće propisat će naknade i druge elemente koji ulaze u obračunski fond plaća privrednih organizacija za 1954. godinu na temelju načela koja su važila u platnom sistemu u privredi u 1953. godini i izvršit će potrebne izmjene i dopune u Uredbi o plaćama radnika i službenika privrednih organizacija.

2)

Za željezničko-transportna poduzeća, kao i za poduzeća poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja, obračunske plaće formirat će se po posebnim propisima Saveznog izvršnog vijeća.

3)

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da za vojna poduzeća može propisati posebne dodatke na obračunske plaće.

GLAVA XXI.

RENTA

1)

Ovlašćuju se narodne republike da mogu u svojim društvenim planovima propisati obavezu plaćanja rente za svaku privrednu organizaciju koja ima povoljnije prirodne uvjete za ostvarivanje veće dobiti nego što ih ima druga privredna organizacija iz iste privredne grane ili iste grupe privrednih organizacija.

2)

Kao obveznike za plaćanje rente iz prethodnog stava mogu narodne republike predvidjeti:

a) hidroelektrane,
b) rudnike ugljena,
c) poduzeća za proizvodnju sirove nafte,
d) rudnike željeza,
e) rudnike obojenih metala,
f) rudnike nemetala,
g) poduzeća za proizvodnju cementa,
h) tvornice šećera.

3)

Renta se plaća iz dijela dobiti koji preostaje poslije isplate saveznog poreza na dobit. Iznosom rente ne može se umanjiti osnovica prema kojoj se obračunava porez na dobit.

4)

Renta se plaća u postotku od ostvarene dobiti.

GLAVA XXII.

RASPODJELA PRIHODA IZ POREZA NA PROMET I OVLAŠTENJA

1)

Privredne organizacije primjenjivat će u toku 1954. godine stope poreza na promet po važećim saveznim propisima.

2)

Od ukupnog iznosa poreza na promet koji se naplati od privrednih organizacija, izuzev zadruga i prodaje vrijednosnica, 80% upotrebit će se za financiranje potreba federacije.

3)

Narodnim republikama ustupa se:

a) 20% od ukupnog poreza na promet koji se naplati od privrednih organizacija na njihovom području izuzev zadruga,

b) cjelokupan iznos poreza na promet koji se naplati na njihovom području od zadruga, privatnih radnja, privatnih osoba i prodaje vrijednosnica.

Kao porez na promet od privatnih osoba iz toč. b) smatra se i porez na promet koji uplaćuju otkupna poduzeća prilikom kupnje vina i rakije od individualnih proizvođača.

4)

Ovlašćuju se narodne republike da mogu uvesti porez na promet na duhan koji se naplaćuje od individualnih proizvođača.

GLAVA XXIII.

STOPA POREZA NA DOBIT

1)

Stopa poreza na dobit iznosi 50%.

2)

Željeznička transportna poduzeća i poduzeća poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja ne će plaćati savezni porez na dobit.

Ovlašćuju se narodne republike da mogu oporezivati posebnim republičkim porezom na dobit poduzeća iz prethodnog stava.

3)

Željeznička transportna poduzeća koja ostvaruju dobit uplaćivat će od ostvarene dobiti:

a) 36% u fond za pokriće gubitaka željezničko-transportnih poduzeća,

b) 35% u investicioni fond Zajednice željezničkih poduzeća.

Uplate prema prethodnom stavu vrše se prije svakog oporezivanja dobiti.

4)

Poljoprivredna dobra, zemljoradničke zadruge i njihovi pogoni u pogledu poljoprivredne proizvodnje ne plaćaju porez na dobit.

Savezno izvršno vijeće može osloboditi od plaćanja poreza na dobit zemljoradničke zadruge i njihove pogone i u pogledu ostalih djelatnosti.

Ako poljoprivredno dobro, koje uplaćuje umanjenu amortizaciju po sniženoj stopi na temelju republičkih propisa, ostvari dobit, raspodjela dobiti između narodnog odbora kotara (grada) i poljoprivrednog dobra može se vršiti po općim propisima samo u slučaju ako se prethodno uplati puni iznos amortizacije.

Poduzeća filmske industrije ne plaćaju porez na dobit.

GLAVA XXIV.

DOPRINOS ZA SOCIJALNO OSIGURANJE

1)

Doprinos za socijalno osiguranje uplaćuje se po stopi od 45% od iznosa isplaćenih plaća.

2)

Na fond plaća sezonskih radnika poljoprivrednih dobara uplaćivat će se doprinos za socijalno osiguranje po stopi koju propiše narodna republika.

3)

Novinska poduzeća plaćaju doprinos za socijalno osiguranje na plaće dopisnika u inozemstvu:

a) po stopi od 45% od iznosa plaće koju bi dopisnici imali kada bi bili sa službom u zemlji,

b) po stopi od 13⅓% na razliku plaća koje dopisnici imaju u inozemstvu, preračunatih u dinare po službenom tečaju, i plaća koje bi imali kada bi bili sa službom u zemlji, na teret materijalnih troškova (za lokalni fond socijalnog osiguranja za zdravstvenu zaštitu).

GLAVA XXV.

OGRANIČENJE FONDA PLAĆA

Narodni odbori, nadležni po postojećim propisima, određuju u svom društvenom planu koji se dio dobiti, koji ostaje privrednoj organizaciji, može najviše upotrebiti za fond plaća.

Iznos dijela dobiti koji narodni odbor utvrdi da se najviše može upotrebiti za fond plaća ne može biti veći od iznosa koji se dobije kad se na dobit privredne organizacije po odbitku saveznog i republičkog poreza i iznosa za rezervni fond primijeni slijedeća skala:

Ako dio dobiti poslije saveznog i republičkog oporezivanja i izdvajanja rezervnog fonda iznosi u postocima od obračunskog fonda plaća	Iznos koji se društvenim planom kotara može predvidjeti da privredna organizacija može upotrebiti na plaće
do 10%	65,0% + 59% na višak preko 10— 15%
na 15%	63,0% + 53% „ „ „ 15— 20%
„ 20%	60,5% + 47% „ „ „ 20— 25%
„ 25%	58,0% + 41% „ „ „ 25— 30%
„ 30%	55,0% + 34% „ „ „ 30— 35%
„ 35%	52,0% + 29% „ „ „ 35— 40%
„ 40%	49,0% + 26% „ „ „ 40— 45%
„ 45%	46,6% + 24% „ „ „ 45— 50%
„ 50%	44,4% + 22% „ „ „ 50— 55%
„ 55%	42,0% + 20% „ „ „ 55— 60%
„ 60%	40,5% + 18% „ „ „ 60— 65%
„ 65%	38,7% + 17% „ „ „ 65— 70%
„ 70%	37,2% + 16% „ „ „ 70— 75%
„ 75%	35,8% + 15% „ „ „ 75— 80%
„ 80%	34,4% + 14% „ „ „ 80— 90%
„ 90%	32,1% + 12% „ „ „ 90—100%
„ 100%	30,0% + 10% „ „ „ 100—120%
„ 120%	26,7% + 7% „ „ „ 120—160%
„ 160%	21,8% + 3% „ „ „ 160—200%
„ 200%	18,0% + 1% „ „ „ 200—300%
„ 300%	12,3% + 0,5% „ „ „ 300%

GLAVA XXVI.

STOPE POREZA NA DOHODAK

1)

Osnovni porez na dohodak od poljoprivrede, odnosno zemljarina, razrezivat će se po stopi od 6%.

2)

Osnovni porez na dohodak od samostalnih zanimanja i imovine razrezivat će se po stopi od 6—8%.

U okviru stopa iz prethodnog stava republičkim propisima odredit će se stopa osnovnog poreza na dohodak od samostalnih zanimanja.

3)

Na upotrebu tuđe radne snage plaćat će se porez po stopi od 5% od porezne osnovice za svakog radnika u toku jedne godine (radnik-godina).

4)

Ovlašćuju se narodne republike da proizvođačima riže i hmelja propišu dopunski porez na dohodak koji se ostvaruje proizvodnjom ovih kultura, u odnosu na njihov obračunati dohodak koji je dobiven na bazi žitarica.

GLAVA XXVII.

UČEŠĆE NARODNE REPUBLIKE U PRIHODIMA KOTARA, GRADOVA I GRADSKIH OPĆINA SA POSEBNIM PRAVIMA

Društvenim planom narodne republike može se predvidjeti učešće narodne republike u ukupnim prihodima koji pripadaju kotaru, gradu i gradskoj općini sa posebnim pravima po jedinstvenom mjerilu za sve prihode i za cijelu narodnu republiku u zavisnosti od visine prihoda po glavi stanovnika.

U društvenom planu narodne republike utvrđuje se učešće autonomne jedinice u prihodima iz prethodnog stava.

GLAVA XXVIII.

SREDSTVA CENTRALNOG DEVIZNOG FONDA

1)

Centralnom deviznom fondu dužni su ustupiti od ostvarenih deviznih sredstava po tečaju na deviznom obračunskom mjestu:

a) izvoznici obojenih metala, rezane građe, šumskih proizvoda, vune, kudjelje i kučine, sirove i suhe kože svih vrsta, duhana i poljoprivrednih artikala (osim žitarica) 60%,

b) izvoznici žitarica 100%,

c) izvoznici svih ostalih proizvoda 20%,

d) trgovinska poduzeća, kad vrše poslove izvoza u svoje ime i za svoj račun, odnosno kad ostvaruju devizna sredstva svojim redovnim poslovanjem sa inozemstvom 60%,

e) građevinske privredne organizacije 20%.

2)

Turistički biroi i ugostiteljska poduzeća, transportne i druge uslužne privredne organizacije (privredne organizacije koje se bave špediterskim uslugama, osiguranjem, kvalitativnim i kvantitativnim prijemom

robe, pomorske agencije i PTT) raspolažu cjelokupnim iznosom deviza ostvarenih vlastitom djelatnošću.

3)

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da utvrdi iznos deviza koje će kupovati Narodna banka na redovnim sastancima obračunskog mjesta u svrhu prodaje uvoznicima na izvanrednim sastancima obračunskog mjesta.

4)

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da propisuje koeficijente i carine za izvoz i uvoz robe i usluga, kao i način i uvjete njihove primjene.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da odredi da se iznosi koji proizlaze iz razlike u cijeni između domaćih i stranih tarifa u pomorskom saobraćaju mogu unositi u amortizacioni fond pomorsko-transportnih poduzeća.

5)

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da propiše stope poreza na dobit iz deviznog poslovanja.

6)

Privredne organizacije, državni organi, ustanove, zadružne i druge društvene organizacije mogu iz sredstava za investicije, kao i iz sredstava amortizacionih fondova, fondova za samostalno raspolaganje i drugih fondova nabavljati opremu i investicioni materijal iz inozemstva i plaćati usluge u inozemstvu do iznosa od 10% svih sredstava.

Savezno izvršno vijeće može povećati postotak određen prethodnim stavom.

Korisnici opreme čije se plaćanje vrši iz sredstava Centralnog deviznog fonda, osim ovih 10%, mogu koristiti odgovarajući iznos dinarskih sredstava za plaćanje opreme koje se vrši iz sredstava Centralnog deviznog fonda.

Poduzeća PTT saobraćaja, odnosno Zajednica poduzeća jugoslavenskih pošta, telegrafa i telefona, mogu u 1954. godini iz svojih investicionih fondova vršiti isplate u devizama za nabavu ultrakratkotalasnih telefonskih veza, automatskih telefonskih centrala i licenca za centrale iz pozitivnog salda svoga deviznog poslovanja, a u visini do 50%.

Poduzeća riječnog saobraćaja mogu u 1954. godini koristiti 50% investicionih sredstava za nabavu investicione opreme iz inozemstva, koristeći sredstva ostvarenog pozitivnog salda svog deviznog poslovanja.

GLAVA XXIX.

MJERE ZA REGULIRANJE IZVOZA I UVOZA

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da donese propise o zabrani odnosno kontingentiranju izvoza i uvoza, kao i uvjete za izvoz i uvoz pojedinih vrsta robe.

GLAVA XXX.

ODREĐIVANJE CIJENA

1)

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može određivati najviše prodajne cijene proizvodima kod kojih uslijed deficitarnosti i monopolskog položaja proizvođača može doći do skoka cijena.

2)

Ostaju na snazi rješenja kojima su određene cijene ili propisani uvjeti za formiranje cijena slijedećih proizvoda: žitarice, kruh, brašno, mast i ulje, šećer, lijekovi, so za ljudsku prehranu, plinsko ulje, motorni benzin, petrolej za motore, petrolej za osvjetljenje i duhanske prerađevine.

Ostaju na snazi rješenja kojima su određene tarife u željezničkom saobraćaju i poštanskim uslugama, kao i rješenja o povlasticama. Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da prema potrebi mijenja navedena rješenja.

3)

Ovlašćuju se narodne republike da u svojim društvenim planovima odrede minimalne cijene drveta na panju, ispod kojih se ne smije prodavati drvo predviđeno za sječu.

4)

U 1954. godini za električnu energiju ostaje isti način formiranja cijena kakav je bio u 1953. godini, t. j. da cijene određuju narodne republike polazeći od nivoa cijena iz predloženog društvenog plana.

GLAVA XXXI.

KONTINGENTIRANJE PROIZVODA ZA PRERADU U ZEMLJI

1)

Određuju se za preradu u zemlji u 1954. godini slijedeći kontingenti bakra, i to:

a) za preradu u valjaonicama ukupno tona 17.000

b) blister bakar za proizvodnju plavog kamena ukupno tona 3.600

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može, po potrebi, za pojedine vrste proizvoda određivati količine koje su pojedine privredne organizacije obavezne u 1954. godini prodati (isporučiti) drugim privrednim organizacijama za potrebe prerade u zemlji, kao i uvjete prodaje tih proizvoda.

2)

Ovlašćuju se narodne republike da mogu ograničiti sječu drveta određivanjem kontingenata koji se mogu sjeći.

GLAVA XXXII.

OTPLATA SAVEZNIH INVESTICIJA

1)

Od objekata predviđenih kao savezne investicije anuiteti će se plaćati za slijedeće objekte:

a) Hidroelektranu Mavrovo;

b) Hidroelektranu Vardar;

c) Rudnik željeza Kičevo;

d) Željezaru Skoplje;

e) Hidroelektranu Gornja Zeta;

f) Željezaru Nikšić;

g) Tvornicu viskoze u Loznici i rudnik bakarne rude Majdanpek i u vezi s tim za topionicu bakra i tvornicu sumporne kiseline u Boru, tvornicu superfosfata u Prahovu i željezničku prugu Brodice—Majdanpek.

Za navedene objekte anuiteti se uplaćuju u investicioni fond narodne republike na čijem se području nalaze.

2)

Za objekte koji se financiraju iz saveznog budžeta, a koji nisu utvrđeni u prethodnom odjeljku ne će se plaćati anuiteti.

GLAVA XXXIII.

KORIŠTENJE NEUPOTREBLJENIH SREDSTAVA REPUBLIČKIH INVESTICIONIH FONDOVA

Neiskorištena sredstva republičkih investicionih fondova iz 1953. godine prenose se u Opći investicioni fond.

GLAVA XXXIV.

ZAJAM FEDERACIJE

Privredna poduzeća dužna su uplatiti u Opći investicioni fond kao zajam 50% sredstava za samostalno raspolaganje, prema stanju računa privrednih poduzeća kod Narodne banke na dan 31. siječnja 1954.

Saveznim zakonom propisat će se uvjeti vraćanja i amortiziranja zajmova, kamatna stopa na upisana sredstva kao i način izdavanja obveznica.

GLAVA XXXV.

PRIMJENA PROPISA O EKONOMSKIM INSTRUMENTIMA NA USTANOVE SA SAMOSTALNIM FINANCIRANJEM KOJE SE BAVE UZGOJEM I EKSPLOATACIJOM ŠUMA

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da propiše primjenu propisa o ekonomskim instrumentima na ustanove sa samostalnim financiranjem koje se bave uzgojem i eksploatacijom šuma.

ČETVRTI DIO

NOVČANA SREDSTVA FEDERACIJE I NJIHOVA OSNOVNA RASPODJELA

GLAVA XXXVI.

UKUPNA SREDSTVA FEDERACIJE I IZVORI SREDSTAVA

U 1954. godini federacija će raspolagati sredstvima od 260.114 milijuna dinara.

Sredstva iz prethodnog stava federacija će osigurati iz slijedećih izvora, i to:

	milijuna dinara
1. poreza na promet	80.820
2. poreza na dobit privrednih organizacija	82.866
3. zajma federacije iz općeg investicionog fonda za savezne investicije	35.965
4. zajma federacije iz općeg investicionog fonda za pokriće saveznih potreba izvan investicija	10.627
5. prihoda saveznih ustanova i nadleštava	9.036
6. dijela inozemnih sredstava i razlike u cijenama robe u prometu sa inozemstvom	40.800

GLAVA XXXVII.

UPOTREBA SREDSTAVA FEDERACIJE

Sredstva kojima raspolaže federacija u 1954. godini u visini od 260.114 milijuna dinara, unose se u Savezni budžet za 1954. godinu i raspoređuju se:

	milijuna dinara
1. za investicije federacije	35.965
2. za dotacije i subvencije privredi:	
a) za investicioni i reprodukcioni materijal za poljoprivredu	6.000
b) za limenu ambalažu i šećer konzervnoj industriji	1.000
c) za ugljen za široku potrošnju	1.000
d) Jadranskoj linijskoj plovidbi za pokrivanje gubitaka brzih direktnih linija obalne plovidbe i za povlastice koje se propisuju saveznim propisima	800
e) Jugoslavenskom riječnom brodarstvu, za povlastice koje se propisuju saveznim propisima	42
f) Jugoslavenskom aero-transportu za pokrivanje gubitaka zračnog saobraćaja	650
3. za društvene rezerve	9.000
4. za narodnu obranu	166.000
5. za dotacije narodnim republikama	
NR Makedoniji	3.987
NR Crnoj Gori	4.083
6. za ostale potrebe federacije	31.587

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da ispita gubitke u klaoničnoj industriji i regresira gubitke nastale u 1953. godini zbog fiksiranih cijena masti, kao i da riješi pitanje gubitaka u 1954. godini.

GLAVA XXXVIII.

SAVEZNE INVESTICIJE

Sredstva za savezne investicije iz prethodne glave utrošit će se u 1954. godini za slijedeće radove i objekte:

	milijuna dinara
1. Istražni radovi:	
a) istrage i studije u rudarstvu u Crnoj Gori	1.000
b) rudarska, geološka, tehnološka i naučna istraživanja	2.670
c) studije, istraživanja i projektiranja dušičnog kombinata i rudnika ugljena na Kosovu	640
2. U industriji:	
— za izgradnju privredno značajnih objekata na području NR Makedonije i NR Crne Gore, i to:	
a) U NR Makedoniji:	
aa) za hidroelektranu Mavrovo	3.200
ab) za hidroelektranu Vardar	100
ac) za željezaru Skoplje	1.050
ad) za rudnik željeza Kičevo	820
ae) za željezničku prugu Prilep—Žvan	200
b) U NR Crnoj Gori:	
ba) za hidroelektranu Gornja Zeta	3.400
bb) za dalekovod Nikšić—Bileće	100
bc) za željezaru Nikšić	4.200
— za izgradnju privredno značajnih objekata za privredu u FNRJ na području NR Srbije, i to:	
a) za rudnik i flotaciju bakarne rude — Majdanpek; za toplonicu bakra i tvornicu sumporne kiseline — Bor; za tvornicu superfosfata — Prahovo i za željezničku prugu Brodice—Majdanpek	2.550
b) za tvornicu viskoze u Loznici	3.150
c) za termoelektranu Kolubara	1.000
— za melioracije u Vojvodini	850
— za privredni razvoj Autonomne Kosovsko-metohijske Oblasti	1.000
3. U saobraćaju:	
a) za željezničku prugu Beograd—Bar	3.300
b) za željezničku prugu Knin—Zadar	500
c) za luku Ploče	300
d) za luku Bar	510
e) za most preko Save kod Beograda	840
f) za novi aerodrom u Beogradu	200
g) za nabavu aviona za međunarodni saobraćaj	1.020
h) za proširenje aerodroma u Beogradu	100
4. Investicije u zoni »B« Slobodnog Teritorija Trsta	1.000
5. Izgradnja zgrade Saveznog izvršnog vijeća u Novom Beogradu	965
6. Izgradnja stanova i drugih objekata društvenog standarda u Beogradu	1.300

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da svote saveznih investicija za pojedine objekte odobri za 5% niže. Raspored i način upotrebe ovih sredstava odredit će Savezno izvršno vijeće.

PETI DIO

ODREDBE O DONOŠENJU I IZVRŠENJU DRUŠTVENIH PLANOVA ZA 1954. GODINU

GLAVA XXXIX.

DONOŠENJE DRUŠTVENIH PLANOVA ZA 1954. GODINU

1)

Svoje društvene planove za 1954. godinu donijet će narodne republike, autonomne jedinice, kotari, gradovi i gradske općine sa posebnim pravima na temelju saveznog društvenog plana.

Općine donose svoje društvene planove u skladu sa društvenim planom kotara.

2)

Ukupni prihod u planovima narodne republike, autonomne jedinice, kotara, grada i općine za 1954. godinu raspodijelit će se za pokriće rashoda po budžetu, za investicioni fond, kao i za druge posebne fondove osnovane propisima. Pojedini prihodi mogu se društvenim planom u cjelini ili u određenom postotku ustupiti budžetu, investicionom fondu, odnosno posebnim fondovima.

Društvenim planom narodne republike mogu se pojedini prihodi narodne republike u cjelini ili u određenom postotku ustupiti autonomnoj jedinici odnosno kotarima (gradovima). Društvenim planom autonomne jedinice mogu se pojedini prihodi autonomne jedinice u cjelini ili u određenom postotku ustupiti kotarima (gradovima). Društvenim planom kotara (grada) mogu se pojedini prihodi kotara (grada) u cjelini ili određenom postotku ustupiti općinama.

3)

Proračun investicionog fonda i proračun fonda socijalnog osiguranja utvrđuje se na sjednici predstavničkog tijela na kome se utvrđuje društveni plan.

GLAVA XL.

PROPISI O EKONOMSKIM INSTRUMENTIMA I MJERAMA U DRUŠTVENOM PLANU NARODNE REPUBLIKE, AUTONOMNE JEDINICE, KOTARA, GRADA I OPĆINE

1)

U društvenom planu narodne republike odnosno autonomne jedinice mogu se predvidjeti slijedeći propisi o ekonomskim instrumentima i mjerama:

a) postotak učešća autonomne jedinice u prihodima narodne republike;

b) stopa rente od dobiti privrednih organizacija;

c) osnovni porez na dohodak u granicama utvrđenim saveznim društvenim planom;

d) minimalna i maksimalna stopa dopunskog poreza na dohodak od poljoprivrede;

e) minimalna i maksimalna stopa dopunskog poreza na dohodak od samostalnih zanimanja i imovine;

f) najniži postotak s kojim gradska općina sa posebnim pravima učestvuje u dijelu dobiti koji je raspodijeljen na kotar;

g) minimalni postotak dopunskog poreza na dohodak koji je kotar dužan ostaviti općinama;

h) učešće autonomne jedinice u porezu na promet ako je ovo učešće predviđeno saveznim društvenim planom odnosno saveznim propisima.

Društvenim planom narodne republike utvrđuje se koji dio od stope redovnog doprinosa za socijalno osiguranje pripada zavodima za socijalno osiguranje kotara (grada, gradske općine sa posebnim pravima), a koji dio pripada zavodu za socijalno osiguranje narodne republike.

Društveni plan narodne republike odnosno autonomne jedinice može predvidjeti i učešće narodne republike odnosno autonomne jedinice u prihodima kotara (grada) iz privrede, ako je ovo učešće predviđeno saveznim društvenim planom ili saveznim propisima.

2)

U društvenom planu kotara odnosno grada mogu se predvidjeti slijedeći propisi i mjere:

a) stopa za utvrđivanje dijela dobiti koji pripada pojedinim privrednim organizacijama po Uredbi o ukupnom prihodu privredne organizacije i njegovoj raspodjeli i Uredbi o raspodjeli dobiti i porezu na dobit privrednih organizacija, kao i sredstva za fond plaća iz sredstava na samostalnom raspolaganju privrednih organizacija na temelju Uredbe o plaćama službenika i radnika privrednih organizacija;

b) stopa dopunskog poreza na dohodak od poljoprivrede;

c) stope dopunskog poreza na dohodak od samostalnih zanimanja i imovine;

d) stopa općeg dopunskog doprinosa socijalnog osiguranja;

e) stopa lokalnog poreza na promet;

f) stopa lokalnih taksa;

g) postotak dobiti kojom raspolažu gradske općine sa posebnim pravima i općine;

h) učešće općine u prihodima od poreza koji pripadaju kotaru;

i) stopa dopunskog poreza na dohodak od poljoprivrede i od samostalnih zanimanja i imovine koja pripada općinama.

U društvenom planu kotara (grada) predviđaju se i ukupni iznosi koji se ostvaruju primjenom propisa i mjera iz stava 1.

Stope pod b), c), d), e) i f) za 1954. godinu narodni odbori mogu utvrđivati bilo svojim društvenim planom, bilo posebnim odlukama.

3)

Osim propisa o ekonomskim instrumentima i mjerama iz odjeljka 1. i 2. ove glave, društveni plan narodne republike, autonomne jedinice, odnosno kotara (grada) može sadržati i druge propise o ekonomskim instrumentima i mjerama samo ako je donošenje takvih propisa predviđeno saveznim propisom.

Na temelju i u okviru predviđenog plana kotara (grada) narodni odbor svojim odlukama određuje primjenu propisa o ekonomskim instrumentima i mjerama predviđenim planom.

4)

Gradske općine sa posebnim pravima utvrđuju u svojim društvenim planovima one ekonomske instrumente i mjere na koje su ovlaštene posebnim saveznim i republičkim propisima.

U društveni plan kotara ulazi ukupni prihod i njegova raspodjela sa područja gradskih općina sa posebnim pravima, s tim da se osiguravaju prava gradske općine sa posebnim pravima koja su utvrđena posebnim propisima.

Društvenim planom kotara (grada) za 1954. godinu može se predvidjeti da općine utvrđuju učešće u ostva-

renoj dobiti komunalnih poduzeća i radnja na svom području.

GLAVA XLI.

ZAVRŠNE ODREDBE

1)

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da donosi potanje propise za provedbu ovog društvenog plana.

2)

Ovaj društveni plan važi od 1. siječnja 1954.

Ukoliko postoji nesuglasnost između ekonomskih instrumenata i mjera utvrđenih ovim planom i ekonomskih instrumenata i mjera utvrđenih u privremenim odlukama do donošenja ovog plana, Savezno izvršno vijeće može propisati na koji će način privredne organizacije primjenjivati propise o ekonomskim instrumentima i mjerama utvrđene ovim planom za vrijeme od 1. I. do 1. IV. 1954.

147.

U K A Z

O PROGLAŠENJU OSNOVNOG ZAKONA O BUDŽETIMA

Na temelju čl. 71. toč. 2. Ustavnog zakona o osnovama društvenog i političkog uređenja Federativne Narodne Republike Jugoslavije i saveznim organima vlasti, proglašava se Osnovni zakon o budžetima, koji je usvojila Savezna narodna skupština na sjednici Saveznog vijeća održanoj 10. ožujka 1954. i na sjednici Vijeća proizvođača održanoj 11. ožujka 1954.

PR br. 16
Beograd, 15. ožujka 1954.

Predsjednik Republike,
Josip Broz-Tito, v. r.

Predsjednik
Savezne narodne skupštine,
Moša Pijade, v. r.

OSNOVNI ZAKON O BUDŽETIMA

I. Osnovne odredbe

Član 1.

Budžetom Federativne Narodne Republike Jugoslavije (savezni budžet), budžetima narodnih republika, autonomnih jedinica, kotara, gradova, gradskih općina sa posebnim pravima i općina predviđaju se prihodi koji im po zakonu pripadaju i vrši raspodjela novčanih sredstava koja su društvenim planovima određena za izvršenje zadataka državnih organa i ustanova, za investicije predviđene društvenim planovima koje se financiraju iz budžeta i za dotacije.

Svaki budžet donosi se za jednu kalendarsku godinu i važi za tu godinu.

Član 2.

Budžet donosi nadležno predstavničko tijelo na način predviđen ovim zakonom.

Narodne republike, autonomne jedinice, kotari, gradovi, gradske općine sa posebnim pravima i općine samostalno raspoređuju u svojim budžetima cjelokupne prihode koji im na temelju zakona pripadaju.

Član 3.

Prihodi utvrđeni ovim zakonom pripadaju budžetu u cijelosti, ako društvenim planom nije drukčije određeno.

Rashodi budžeta pokrivaju se izvorima prihoda određenim u odredbama člana 12. do 19. ovog zakona.

Član 4.

Svi prihodi iz prethodnog člana moraju biti raspoređeni u budžetu i pokazani po izvorima iz kojih potječu.

Svi budžetski rashodi moraju biti raspoređeni u budžetu i uravnoteženi sa prihodima.

Ako se u toku budžetske godine donesu propisi kojima se umanjuju prihodi ili povećavaju rashodi predviđeni budžetom, moraju se istovremeno osigurati i izvori kojima će se budžet uravnotežiti.

Ako se u toku budžetske godine uslijed izvanrednih prilika i potreba povećaju rashodi odnosno umanje prihodi, budžet se mora uravnotežiti bilo sniženjem predviđenih rashoda bilo povećanjem postojećih odnosno iznalaženjem novih izvora prihoda.

Član 5.

Budžetom se osiguravaju sredstva za investicije koje se prema društvenim planovima financiraju iz budžeta.

Član 6.

Budžetom mogu se predvidjeti sredstva za dotacije narodnim republikama, autonomnim jedinicama i narodnim odborima kotara, gradova, gradskih općina sa posebnim pravima i općina, kao i sredstva za dotiranje investicionim fondovima.

Organ nadležan za donošenje budžeta može odrediti namjenu sredstava koja se dotiraju investicionom fondu i uvjete pod kojima se ona mogu koristiti.

Član 7.

Budžetom mogu se predvidjeti sredstva za dotacije ustanovama sa samostalnim financiranjem, privrednim i društvenim organizacijama, kao i sredstva za sanaciju privrednih organizacija.

Član 8.

U saveznom budžetu osiguravaju se sredstva za izvršenje obaveza Jugoslavije po unutrašnjim i inozemnim zajmovima i međunarodnim ugovorima.

Član 9.

Svaki budžet ima rezervni fond.

Sredstva rezervnog fonda služe za pokriće nepredviđenih i nedovoljno predviđenih rashoda u toku godine.

Rezervnim fondom raspolaže Savezno izvršno vijeće, republičko izvršno vijeće, odnosno narodni odbor kotara, grada, gradske općine sa posebnim pravima i općine.

Izvršno vijeće može prenijeti djelomično pravo raspolaganja budžetskim rezervnim fondom na državnog sekretara za poslove opće uprave i budžet.

Narodni odbor može ovlastiti komisiju za budžet iz člana 33. ovog zakona da raspolaže dijelom rezervnog fonda.